

*Серія
біобібліографічних
довідників*

*Заснована
1994 року*

ВЧЕНІ ВУЗІВ ОДЕСИ

Випуск II
Природничі науки
1946-1996рр.

Частина 1
Геологи. Географи

*Одеса
2001*

Міністерство культури і мистецтв України

Одеська державна
наукова бібліотека імені М.Горького

*ВЧЕНІ
ВУЗІВ ОДЕСИ*

Біобібліографічний довідник

Випуск II
Природничі науки
1946-1996

Частина I
Геологи. Географи

Упорядник
Л. М. Бур'ян

Одеса

2001

2

Науковий редактор

Ю.О.Амброз,
кандидат географічних наук,
доцент

Редактор

І.С.Шелестович

Видання здійснене за сприяння
Одеського гідрометеорологічного інституту
(ректор *С.М.Степаненко*)

Упорядкування, 2001

Від упорядника

1994 р. вийшла у світ перша частина бібліографічного покажчика “Геологи. Географи”, яка містила дані про життя і наукову спадщину одеських вчених, діяльність яких припадала, головним чином, на період з 1865 по 1945 рік. Пропонована читачам друга частина покажчика охоплює доробок 80 вчених, більшість з яких розпочала наукову діяльність у повоєнні роки.

Як і в першій частині довідника, тут зафіксовано персоналії тих, хто мав учений ступінь доктора наук або звання професора. Виняток становлять персоналії кандидатів наук, доцентів, що завідували, або завідують нині, кафедрами, були ректорами або проректорами вузів, деканами факультетів і які зробили значний особистий внесок у науку і виявили неабиякі організаційні здібності.

Переважає більшість учених, відомості про яких ми пропонуємо читачам, є вихованцями одеських вузів. Але до когорти науковців міста звичайно ж входять і вчені, які здобули освіту в інших містах країни і працювали в Сибіру, на Далекому Сході, в Прибалтиці, Молдові і ... навіть Арктиці й Антарктиці. Це відбито у переліку їхніх праць. На жаль, деякі “одесити” нині мешкають за межами Одеси й України. Більшість з них, однак, продовжує розробляти наукові проблеми, пов’язані з Причорномор’ям, матеріали про них теж включені до покажчика.

Формуючи покажчик праць учених, упорядник фіксував насамперед ті, що були створені в Одесі або стосуються Одеси.

Цей випуск має також додаток, де зібрані матеріали, які з різних причин не були включені до першої частини.

Довідник призначено історикам, викладачам вузів та студентам, краєзнавцям, а також широкому загалу читачів.

Упорядник свідомий того, що у покажчику можуть бути певні неточності і навіть помилки, і буде вдячний за надіслані зауваження.

Вважаю своїм приємним обов'язком висловити подяку всім, хто так чи так сприяв роботі над цією частиною довідника, насамперед, кандидатів географічних наук, доценту Ю.О.Амброз, першому проректору Одеського гідрометеорологічного інституту, кандидату географічних наук М.Г.Сербову, заступникові директора Державного архіву Одеської області Н.Г.Поглубко, співробітникам бібліотеки Одеського національного університету імені І.І.Мечникова, завідуючій бібліотекою Одеського гідрометеорологічного інституту М.А.Крачковській та працівникам архівів вищих навчальних закладів Одеси.

Акимович
Микола Миколайович

13 трав. 1889 - 6 січ. 1973

Геофізик. Народився в Одесі в сім'ї учителя. Вчився у реальному училищі (Слисаветград) і гімназії (Одеса). 1912 р. закінчив математичне відділення фізико-математичного фак. Новоросійського ун-ту зі ступенем кандидата. Ще студентом захопився астрономією. Представлене ним дослідження “Точне геометричне нівелювання і визначення височини університетської астрономічної обсерваторії над рівнем моря” 1911 р. було відзначене срібною медаллю. Після закінчення ун-ту викладав фізику в одеській чоловічій гімназії Панченка. 1914 р. надане звання учителя гімназії з математики й фізики. Того ж року за поданням проф. М.П.Кастеріна дістав призначення на посаду хранителя кабінету фізичної географії ун-ту. У 1915-1919 рр. - молодший асистент при кабінеті фізичної географії Новоросійського ун-ту. Впродовж кількох наступних років працював в Одеській геофізичній обсерваторії. У 1923-1930 рр. викладав метеорологію і кліматологію у Харківському гідрометеорологічному ін-ті, Харківському ун-ті, ОСГІ, ОГМІ, Одеському морському та Одеському меліоративному технікумах, на курсах гідрометеоспостерігачів і синоптиків. У ті ж роки брав участь в організації роботи метеорологічної мережі Причорноморського відділу Укрмету. Разом з І.Я.Точидловським організував синоптичну групу, яка з 1928 р.

почала регулярне складання синоптичних карт погоди. У 1931-1946 рр. послідовно очолював Центральне бюро погоди УРСР (Харків), відділ метеорології УГМС Північно-Кавказького краю (П'ятигорськ), геофізичну обсерваторію (Київ), сектор мережі УГМС УРСР. Під час Великої Вітчизняної війни працював в Управлінні Гідрометеослужби УРСР, яке послідовно знаходилось у підпорядкуванні Київського, Сталінградського, Південно-Уральського військових округів. 1947 р. обійняв посаду керівника відділу Одеської геофізичної обсерваторії; у 1955-1959 рр. працював також старшим викладачем кафедри кліматології гідрометеорологічного ін-ту.

Наукову діяльність розпочав під керівництвом проф. М.А.Аганіна, С.Г.Попруженка, І.Я.Точидловського. Вивчав питання геофізики і, зокрема, метеорології та кліматології. Досліджував енергетичні ресурси степового вітру, запиленість повітря під час пилових бур і кліматичне районування причорноморсько-азовського степу, вивчав рівень солоності в береговій смузі Одеської затоки. Брав участь у розробці окремих розділів довідника з клімату України, агрокліматичного і актинометричного довідників по Одеській області. У вченому званні старшого наукового співробітника за фахом "метеорологія" затверджений ВАК 1938 р. Автор 85 наукових праць. Мав урядові нагороди.

АГРОКЛИМАТИЧЕСКИЙ справочник по Одесской области / Отв. ред. и авт. разд. М.Акимович. - Л.: Гидрометеиздат, 1958. - 247 с.

НЕЗВИЧАЙНА злива та град в Одесі. - Одеса: ОДГО, 1926. - 6 с.

МАТЕРИАЛЫ по гидрологии Одесского залива // Зап. Одес. о-ва естествоиспытателей. - 1927. - Т. 43. - С.37-38.

ОЖЕЛЕДЬ та її передбачення // Погода й життя. - 1928. - Ч.1. - С.1-6.

ОПАДИ Надчорноморського краю за березень-червень 1929р. // Степ. дослідник. - 1929. - Ч.3. - С.2-4.

ВКЛАД А.В.Клоссовского в отечественную климатологию. - Одесса: ОГМИ, 1955. - 18с.: портр.

ЗНАЧЕНИЕ обсерваторий в развитии изучения магнитного поля Украины // Тр. УкрНИГМИ. - Л., 1956. - Вып. 5. - С.51-54.

ИЗ ИСТОРИИ геофизических исследований в Одессе // Тр. ОГМИ. - 1958. - Вып. 17. - С.131-138.

ВЛАГООБОРОТ в атмосфере над территорией Украинской ССР / Соавт. Е.С.Болгарова // Тр. ОГМИ. - 1959. - Вып. 19. - С.3-8.

К ВОПРОСУ климатического районирования причерноморско-азовской степи // Тр. УкрНИГМИ. - Л, 1964.- Вып. 45. - С.55-57.

КЛИМАТИЧЕСКИЕ провинции территории Черноморского совнархоза // Метеорология, климатология и гидрология. - 1965. - № 1. - С.47-50.

УСЛОВИЯ погоды и загрязненности воздуха в Одессе / Соавт. Л.А.Раменский // Изв. АН СССР. Сер. геогр. - 1966. - № 5. - С.48-51.

КЛИМАТИЧЕСКИЕ ресурсы причерноморской степи / Соавт.: Е.В.Голуб, В.С.Навроцкая, А.Н.Раевский // Материалы межвуз. симпоз. "Изучение природы степей" (состоявшегося 22-28 апр. 1968 г. в г. Одессе). - Одесса, 1968. - С.67-69.

ТЕМПЕРАТУРНЫЙ режим воздуха в Одессе за столетний период (1866 - 1965 гг.) // Метеорология, климатология и гидрология. - 1970. - № 6. - С.101 - 105.

○

АКИМОВИЧ Н.Н. // Наука и научные работники СССР. - Л., 1928. - Ч. VI: Научные работники СССР без Москвы и Ленинграда. - С.5.

АКИМОВИЧ Н.Н.: Личное дело // ООГА. - Ф. 45. - Оп. 4. - Ед. хр.1078.

*Акимович
Тамара Гнатівна*

22 листоп. 1897 - 17 лип. 1966

Метеоролог. Народилася в Одесі. Дочка І.Я.Точидловського. Вчилася в 1-й одеській гімназії; там само закінчила педагогічний клас. 1919 р. завершила навчання на математичному відділенні фізико-математичного фак. Одеських вищих жіночих курсів. Трудову діяльність розпочала 1915 р.: викладала російську мову, природознавство й фізику в 2-му професійному училищі в Одесі; у 1919-1920 рр. працювала також лаборантом кафедри фізики Одеських вищих жіночих медичних курсів. Водночас була асистентом фізики і метеорології в ОСГІ. На цій посаді перебувала до 1926 р. У 1926-1931 рр. викладала там самостійний курс математики. 1931 р. дістала призначення до Одеського обласного управління гідрометеослужби: працювала старшим синоптиком, метеорологом відділення і групи прогнозів. 1932 р. прослухала у П'ятигорську курс короткострокової синоптики д-ра Т.А.Бержерона; 1934 р. закінчила у Ленінграді курси довгострокової синоптики, які вів акад. Б.П.Мультановський. 1935 р. була переведена до Харківського гідрометеорологічного ін-ту на посаду професора і завідувача кафедри синоптичної і динамічної метеорології, де працювала до вересня 1941 р., водночас читала курс синоптичної метеорології в Харківському ун-ті та синоптики - на курсах

підвищення кваліфікації військових метеорологів Харківського військового округу. 1937 р. рішенням ВАК була затверджена у званні доцента. Під час Великої Вітчизняної війни Т.І.Акимович - активний учасник одеського підпілля. 1944 р. Головне управління Гідрометеослужби Червоної Армії призначило її старшим інженером Одеської військово-морської бази Чорноморського флоту і в. о. директора Одеської геофізичної обсерваторії. Після переведення того ж року з Харкова до Одеси гідрометеорологічного ін-ту була поновлена на посаді доцента кафедри синоптичної і динамічної метеорології, де і працювала до кінця життя. До 1951 р. продовжувала працювати і в Одеській геофізичній обсерваторії. Дисертацію на звання кандидата географічних наук захистила при Харківському ун-ті 1944 р. Протягом двох років (1955-1956) працювала у КНР. Читала курс лекцій з динамічної метеорології в Пекінському ун-ті, організувала семінар. Її слухачами були викладачі ун-ту, молоді науковці-метеорологи АН, а також студенти Центрального науково-дослідного метеорологічного ін-ту. Китайський уряд відзначив її роботу медаллю (1959). 1957 р. Т.І.Акимович було присвоєно вчене звання професора кафедри синоптичної і динамічної метеорології. Вона автор понад 20 праць. Мала урядові нагороди - орден Леніна, медалі “За оборону Одеси”, “За бойові заслуги”.

○

СИНОПТИЧНІ умови шторму на чорноморсько-азовському узбережжі // Погода і життя. - 1932. - Ч. 4-6. - С.1-7.

К ВОПРОСУ определения динамического метра // Тр. ОГМИ. - 1949. - Вып. 4. - С. 33-38.

ВЫСОТА тропопаузы над югом европейской территории СССР в весенний сезон // Тр. ОГМИ. - 1955. - Вып.7. - С.3-14.

ИНВЕРСИИ в антициклонах // Тр. ОГМИ. - 1955. - Вып.7. - С.15-22.

НОВЫЙ метод расчета обложных осадков // Тр. ОГМИ. - 1956. - Вып.8. - С.197-213.

О ФРОНТАЛЬНОМ ветре // Тр. ОГМИ. - 1956. - Вып.8. - С.187-196.

НЕКОТОРЫЕ методологические вопросы, возникающие при чтении курса динамической метеорологии // Тр. ОГМИ. - 1958. - Вып.17. - С.49-62.

К ВОПРОСУ преобразования энергии в индивидуальной массе воздуха // Метеорология и гидрология: Информ. бюл. - 1964. - № 7. - С.60-66.

○

АКИМОВИЧ Т.И. // Наука и научные работники СССР. - Л., 1928. - Ч.VI: Научные работники СССР без Москвы и Ленинграда. - С.5.

ТАМАРА Игнатьевна Акимович: Некролог // Метеорология и гидрология. - 1966. - № 9. - С.59.

Аксентьєв
Георгій Миколайович

28 січ. 1907 - 5 лют. 1972

Гідротехнік, географ. Народився в Одесі в сім'ї лікаря. Після закінчення школи (1929) працював електриком в Одеському порту. 1928 р. вступив до Одеського інженерно-меліоративного ін-ту, закінчив його 1932 р. за фахом інженер із водозабезпечення. У 1932-1935 рр. працював інженером-геодезистом Одеської протизсувної станції. З 1935 по 1955 р. - асистент, згодом викладач, старший викладач в Одеському педагогічному ін-ті. Читав курси геодезії і картографії. Під час Великої Вітчизняної війни - учасник одеського підпілля, в 1943-1944 рр. був бійцем партизанського загону. Після визволення Одеси працював інженером-гідрологом Одеської протизсувної станції, де продовжував за сумісництвом працювати і після повернення 1945 р. до педагогічного ін-ту на кафедрі фізичної географії (старший викладач). У 1956 р. перейшов до ОДУ на посаду доцента кафедри фізичної географії. Читав курси фізико-географічних польових досліджень, фізико-географічного картирування та спецкурс з організації території і сільськогосподарського картирування. Першим в СРСР розробив для студентів-географів програму і курс лекцій з динаміки берегової зони моря.

Наукову діяльність розпочав у передвоєнні роки. Активно вивчав вплив моря на формування зсувних та інших типів

берегів - цьому присвячені його перші публікації. На початку 50-х рр. працював над узагальненням усіх відомих матеріалів інструментальних спостережень за динамікою берегової зони між мисом Санжейським і Дофінівським лиманом. Проблемі розвитку берегів була присвячена його дисертація на здобуття вченого ступеня кандидата географічних наук (“Динаміка узбережжя північно-західної частини Чорного моря”), яку він захистив 1955 р. в Ін-ті океанології АН СРСР (Москва). Матеріали вивчення динаміки берегів і пересування наносів у береговій зоні північно-західної частини Чорного моря, зібрані Г.М.Аксентьевим, використані при розробці проекту протизсувних споруд в Одесі. Навички картографа і геодезиста дали йому змогу взяти участь у роботі з аналізування фізико-географічного змісту карт південно-східної України XVIII - XX ст. 1952 р. був обраний членом берегової секції президії АН СРСР.

Автор близько 20 наукових праць. Мав урядові нагороди.

ПОЯСНЕНИЯ к кратким замечаниям о картографических проекциях. - Одесса, 1939. - 70 с.

НЕКОТОРЫЕ процессы разрушения оползневого берега северо-западной части Черного моря // Тр. Океаногр. ком. при Президиуме АН СССР. - 1959. - Т.4. - С.118-121.

ИСТИРАЕМОСТЬ наносов на участке берега Ланжерон-Большой Фонтан // Науч. ежегодник ОГУ. - 1960. - Вып.2: Геогр. фак. - С.83-84.

ОПЫТ подсчета количества песчано-галечного материала, поступающего на пляжи Одесского побережья // Науч. ежегодник ОГУ. - 1960. - Вып.2: Геогр. фак. - С.85-87.

РЕЗУЛЬТАТЫ наблюдений за абразионной деятельностью Черного моря у берегов г.Одессы // Тр. ОГУ. - 1960. - Т.150. - С.131-136.

К ВОПРОСУ ландшафтного картирования подводной береговой зоны украинского побережья Черного моря // Материалы межвузовского симпозиума "Изучение природы степей" (состоявшегося 22-28 апр. 1968 г. в г.Одессе). - Одесса, 1968. - С.181-183.

ВПЛИВ тектоніки і коливань рівня Чорного моря на геоморфологічні особливості північно-західного Причорномор'я / Співавт. Ю.О.Амброз // Другий з'їзд Геогр. т-ва УРСР (м.Львів, 1-5 черв. 1970 р.). Симпоз. "Теоретичні та прикладні проблеми природно-географічних досліджень". - К., 1970. - С. 62-63.

ДИНАМИКА рельефа подводного склона северо-западных берегов Черного моря // Океанология. - 1970. - Т.10, вып.3. - С.448-456.

○

Г.М.АКСЕНТЬСВ: [Некролог] // За наук. кадри. - 1972. - 11 лют. -Портр.

*Амброз
Юлія Олександрівна*

20 груд. 1921

Фізикогеограф, геоморфолог, історик регіональної географічної науки (півдня України). Народилася у Москві в родині студентів Петровської (Тімірязєвської) сільськогосподарської академії. Вчилася у Владивостоку і в Одесі - 1939 р. закінчила одеську школу № 37. Того ж року вступила на географічний фак. ОДУ. Влітку 1941 р. виїхала в евакуацію до Красноводська (нині Туркменбаші), пізніше до с. Тополів Мис (Казахстан), працювала спочатку у військовій частині як вільнонаймана, потім рахівником у держрибтресті. 1943 р. виїхала до м. Байрам-Алі (Туркменія) для продовження навчання в ОДУ. 1945 р. вже в Одесі з відзнакою закінчила ун-т і здобула кваліфікацію географа. Працювала на кафедрі фізичної географії: асистентом, викладачем, старшим викладачем. Розробила і читала курси фізичної географії материків, фізичної географії соціалістичних країн, історії географічних досліджень та ін. 1965 р. при МДУ захистила кандидатську дисертацію “Ерозійні процеси на межиріччі Дністер-Південний Буг”. З 1966 р. - доцент кафедри фізичної географії та природокористування ОДУ.

Наукові інтереси пов'язані з проблемами фізичної географії, геоморфології півдня України та історією розвитку географічної науки, зокрема, в ОДУ. Ю.О.Амброз - учасник

багатьох експедицій, що досліджували будову та походження річкових і лиманних долин, розвиток яружної ерозії, фізико-географічне та геоморфологічне районування півдня України (склала першу геоморфологічну карту Одеської області) тощо. Брала активну участь у більшості з'їздів Географічного т-ва України, активний член його Одеського відділення. Була учасником численних конференцій та семінарів. Ю.О.Амброз - автор і редактор багатьох учбових та методичних посібників, автор 11 статей в УРЕ (2-е вид, 1978-1985) і 44 статей в Географічній енциклопедії України (1989-1993). Вона була також науковим консультантом цього видання. Неодноразово як науковий керівник брала участь у роботі над бібліографічними покажчиками, у складі групи науковців працювала над колективними працями "Одесский университет. 1865-1990" (1990) та "Очерки развития науки в Одессе" (1995). Вона також є одним з авторів книги "Одесса: город-агломерация - портово-промышленный комплекс" (Одеса, 1994. - 360 с.). Протягом багатьох років веде науково-просвітницьку роботу як лектор, а у 80-х рр. ще і як керівник науково-методичної підсекції географії і геології Одеського відділення т-ва "Знання". Багато років викладає на курсах підвищення кваліфікації вчителів географії середніх шкіл. На VI з'їзді Українського географічного т-ва у травні 1995 р. її обрано почесним членом Українського географічного т-ва.

Автор 120 статей. Нагороджена нагрудним знаком "За відмінні успіхи в роботі".

ЭРОЗИОННЫЕ явления в Великомихайловском районе Одесской области // Тр. ОГУ. Сер. геол. и геогр. наук. - 1955. - Т.145, вып.3. - С.101-110.

ЕРОЗІЙНІ процеси в районі Дніпровського водоймища (озера ім. В.І.Леніна) // Праці ОДУ. Сер. геол. та геогр. наук. - 1957. - Т.147, вип.4. - С.51-58.

К ВОПРОСУ об эволюции “балтской дельты” и об особенностях развития рельефа в ее пределах // Тр. ОГУ. Сер. геол. и геогр. наук. - 1962. - Т.152, вып.8: Материалы по изучению неогена юго-запада УССР. - С.141-151.

ДО ІСТОРІЇ розвитку басейну та долини середнього і нижнього Дністра // Геоморфологія річкових долин України. - К., 1965. - С.79-85.

К ВОПРОСУ о взаимозависимости эволюции береговой линии и развития речных долин северо-западного Причерноморья / Соавт. Т.П.Федорченко // Геология побережья и дна Черного и Азовского морей в пределах УССР. - К., 1967. - Вып.1. - С.16-22.

К ИЗУЧЕНИЮ поверхностей выравнивания северо-западного Причерноморья / Соавт. Т.П.Федорченко // Геология побережья и дна Черного и Азовского морей в пределах УССР. - К., 1968. - Вып.2. - С.19-25.

ПРОИСХОЖДЕНИЕ и природные особенности солоноватоводных бассейнов // Гидробиол. журн. - 1968. - Т.14, № 5. - С.90-94.

ОБ УСТОЙЧИВОСТИ лиманного типа берега северо-западного Причерноморья в верхнем плиоцене, плейстоцене и голоцене // Геология побережья и дна Черного и Азовского морей в пределах УССР. - К., 1969. - Вып.3. - С.177-184.

ГЕОМОРФОЛОГИЯ берегів лиману Сасик // Геологія узбережжя і дна Чорного та Азовського морів у межах УРСР. - К., 1970. - Вип.4. - С.64-72.

ПРИРОДА Одесской области: ресурсы, их рациональное использование и охрана / Под ред.: Г.И.Швебса, Ю.А.Амброз. - К.; Одесса: Вища шк., 1979. - 143 с.

ЛИМАННО-УСТЬЕВЫЕ комплексы Причерноморья: Геогр. основы хоз. освоения / Под ред. Г.И.Швебса. - Л.: Наука, 1988. - 303 с.

НОВЫЕ и прежние наименования государств и городов (XX век): Справ. / Под ред. Г.И.Швебса. - Одесса: Одес. отд-ние Геогр. о-ва Украины, 1992. - 28 с.

ГЕОГРАФИЯ в Одессе / Соавт. Г.И.Швебс // Одессе - 200: Материалы междунар. науч.-теорет. конф., посвящ. 200-летию города. - Одесса, 1994. - Ч.2. - С.45-49.

РАЗВИТИЕ наук о Земле / Соавт. И.П.Зелинский // Очерки развития науки в Одессе / Отв. ред. С.А.Андронати. - Одесса, 1995. - С.188-248.

ТОПОНИМИКА Одессы // Краевед. вестн. - 1994. - № 2. - С.14-16; 1995. - № 1. - С.23-28.

ПВТОРА століття суспільно-географічних досліджень в Одесі / Співавт. А.Є.Молодецький // Наша шк. - 1997. - № 5-6. - С.52-56.

○

ЄВДОКИМОВА К. Справа всього життя // За наук. кадри. - 1977. - 4 берез. - Фото.

ДОЦЕНТ Юлия Александровна Амброз // Файтельберг Р.О. Пережитое. - Одесса, 1998. - Вып.5. - С.8-9.

*Аристовський
Валер'ян Валер'янович*

25 берез. 1900 - 25 лют. 1975

Гідротехнік. Народився в м. Слободському, В'ятської губернії, в родині учителя. 1918 р. закінчив комерційне училище в м. Саратові. До вступу до Ленінградського політехнічного ін-ту працював у Саратові та Саратовській обл. (рахівник, секретар сільвиконкому). Ін-т (за фахом інженер-будівельник, гідротехнік) закінчив 1926 р. Працював у Держплані СРСР (науковий співробітник), керував проектно-розвідувальним бюро Наркомводу. У вищих учбових закладах працював з 1930 р. У 1930-1932 рр. - асистент Московського інженерно-будівельного ін-ту; у 1932-1941 рр. – доцент, помічник декана і вчений секретар Московського гідрометеорологічного ін-ту; у 1941-1942 рр. - керівник відділу НДР Вищого військового гідрометеорологічного ін-ту (м. Ленінабад, ТаджРСР). Дисертацію “Рух потоку на рісбермах гребель” захистив 1940 р. За наказом ДУГМС ЧА 1942 р. перейшов до евакуйованого в Ашхабад Харківського гідрометеорологічного ін-ту (з 1945 - Одеський). Працював завідувачем кафедри водних досліджень і гідрометрії і в.о. заступника директора з учбової і наукової роботи. 1950 р. на здобуття вченого ступеня доктора технічних наук захистив дисертацію “Інфільтрація атмосферних опадів і сталість укосів і схилів”. 1952 р. надане звання професора. Того ж року перейшов до Одеського гідротехнічного ін-ту (нині

академія будівництва і архітектури). Обіймав посади професора, завідувача кафедри гідроспоруд; до 1953 р. за сумісництвом продовжував працювати завідувачем кафедри водних досліджень ОГМІ. 1955 р. переїхав до Києва, працював у гідромеліоративному, пізніше - в інженерно-будівельному ін-тах: завідувач кафедри водопостачання та каналізації, професор-консультант тієї ж кафедри. 1964 р. затверджений членом наукової секції з гідравліки та гідротехніки Науково-технічної ради МВССО України. Керував підготовкою кандидатських дисертацій. 1966 р. курс лекцій з гідрології та гідротехніки споруд прочитав у Болгарії.

Наукова діяльність В.В.Аристовського була спрямована на вивчення проблем стійкості земляних мас, гідротехнічного будівництва. Автор 43 наукових праць.

ГРАФИКИ для быстроходного расчета шпунтовых стенок, подверженных давлению грунта // Строит. пром-сть.-1930. - №2. - С.118-120.

УСТРОЙСТВО шлюзов и каналов // В бой за технику. - 1932. - № 13-14. - С.21-23.

СПЛАВНЫЕ пути и гидротехнические сооружения: Учеб. пособие / Соавт.: Д.Г.Смарагдов (рук.), А.Ф.Юдин, Ф.Ф.Сергеев и др. - М.: Гослестехиздат, 1936. - 616 с.

СУДОХОДНЫЕ и лесосплавные сооружения при плотинах / Соавт. Е.В.Близняк // Гидротехнические сооружения / Под ред. Е.В.Близняка, М.М.Гришина. - М.; Л., 1939. - Т.2. - С.451 - 502.

ЧЕРЧЕНИЕ. - М.: Гидрометеиздат, 1939. - 58 с.

ГИДРОМЕТРИЧЕСКИЕ сооружения и конструкции: Учеб. пособие. - Л.: Гидрометеиздат, 1949. - 299 с.

ИНФИЛЬТРАЦИЯ атмосферных осадков // Тр. ЦИП. - 1949. - Вып. 12. - С.34-60.

СИЛОВОЕ воздействие потока на крепление нижнего барьера // Тр. ОГМИ. - 1949. - Вып. 4. - С.205-232.

ОЦЕНКА устойчивости земляных откосов и склонов с учетом инфильтрации атмосферных осадков // Сб. науч. тр. Одес. инж.-строит. ин-та. - 1959. - Вып. 7. - С.5-47.

○

АРИСТОВСЬКИЙ Валер'ян Валер'янович // Учені вузів Української РСР. - К., 1968. - С.39.

Басін
Абрам Мендельович

22 груд. 1906 - 7 серп. 1955

Гідролог. Народився в м. Кадіно (нині Монастирщевський р-н, Смоленської обл.) в родині службовця. Вчився у школі II ступеня, фах інженера-меліоратора здобув на меліоративному фак. Донського ін-ту сільського господарства і меліорації (м.Новочеркаськ). Трудову діяльність розпочав ще студентом. У 1933-1940 рр. працював у Ростовському управлінні Гідрометеослужби на посаді старшого інженера відділу гідрології; 1939 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата технічних наук на тему: “Середній та максимальний стік річок Північного Кавказу”. 1940 р. був переведений до Харківського гідрометеорологічного ін-ту (з 1944 - Одеський) на посаду доцента кафедри гідрології і завідувача кафедри гідрології суші. У 1946-1949 рр. - завідував кафедрою гідропрогнозів, певний час виконував також обов'язки декана гідрологічного фак. (1942-1947). Підготував для захисту докторську дисертацію “Метод розрахунку максимальних витрат талих вод та їх застосування для рівнинних річок України”, але за станом здоров'я не захистив її. Читав курси з гідрології, гідрологічних розрахунків та гідрологічних прогнозів. Наукова діяльність була спрямована на дослідження гідрологічних прогнозів.

Автор 27 наукових праць. Мав урядові нагороди.

○

СТОК степных рек Азово-Черноморского края // Метеорология и гидрология. - 1936 - № 6. - С.35-48.

ГРАФО-АНАЛИТИЧЕСКИЙ метод анализа в научно-экспериментальных исследованиях // Тр. ОГМИ. - 1949. - Вып.4. - С.253-286.

ВЫЧИСЛЕНИЕ максимальных расходов талых вод для равнинных рек СССР // Тр. ОГМИ. - 1955. - Вып.7 - С.59-100.

Баширов
Геннадій Сергійович

29 квіт. 1914

Еколог, економіст, гідромеліоратор. Народився в Костромі в родині службовця. Середню освіту здобув в Омську. Там же закінчив землевпорядну школу за фахом землевпорядник. У 1931-1936 рр. вчився на гідромеліоративному фак. Омського сільськогосподарського ін-ту. Закінчив його за фахом гідромеліоратор. Протягом року проходив строкову службу в інженерному батальйоні. Після демобілізації (1937) працював інженером-шляховиком в Управлінні річкових шляхів Іртиського басейну. Під час Великої Вітчизняної війни служив військовим гідрографом на Амурі, керівником загону для відновлення Сталінградського річкового порту, водних шляхів у Києві, Гомелі, Ризі. 1945 р. дістав призначення на посаду головного інженера Управління річкових шляхів Іртиського басейну. Восени 1950 р. був направлений на навчання до академії водного транспорту, на шляховий фак. Після її закінчення 1952 р. обійняв посаду завідувача відділу центральних басейнів Головодшляху Мін-ва річфлоту. Дипломна робота “Гідравліка розгалужених споруд” була рекомендована до захисту як кандидатська дисертація. Після її захисту (1954) перейшов на викладацьку роботу до ОШМФ, ставши завідувачем кафедри гідравліки і водних досліджень. Дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора технічних наук з проблеми динаміки

прибережної зони моря захистив 1964 р. 1966 р. затверджений у званні професора. У 1972-1983 рр. керував відділом економіки континентального шельфу в Одеському відділенні Ін-ту економіки АН УРСР. 1983 р. став професором ОГМІ, працював на кафедрі гідропрогнозів та екології. З 1989 р. - професор-консультант, член спеціалізованої ради із захисту кандидатських та докторських дисертацій ОГМІ та ОДУ. У 1994-1995 рр. працював в Українському науковому центрі екології моря головним фахівцем-експертом.

Г.С.Башкиров розробив і читав курси охорони світового океану, екології і охорони вод суші, відновив читання курсу океанографії для студентів-гідрологів.

Наукова діяльність, яку Г.С.Башкиров розпочав ще в 30-і роки, присвячена вивченню проблем будівництва, відновлення і експлуатації водних шляхів. Дослідження провадив також у галузі проблем, пов'язаних з гідравлікою і гідрологією прибережної зони морів і водосховищ. Його праці останнього часу присвячені еколого-економічним розрахункам, що стосуються шельфу (будівництво, навігація, біоресурси, рекреація). Автор понад 120 праць. Має урядові нагороди.

ИНСТРУКЦИЯ по взрывному дноуглублению и дноочищению. - М.: Минречфлот СССР, 1946. - 60 с.

БЕРЕГОУКРЕПЛЯЮЩИЕ лесонасаждения. - М.: Изд-во Минречфлота СССР, 1951. - 49 с.

ТЕОРИЯ моделирования размываемых объектов побережья // Науч. тр. ОИИМФ. - М., 1958 - Вып.17. - С.112-120.

ДИНАМИКА прибрежной зоны моря: Учеб. пособие. - М.: Мор. трансп., 1961. - 219 с.

О РАСПРЕДЕЛЕНИИ скоростей по вертикали турбулентного потока // Гидравлика и гидротехника. - 1966. - Вып.4. - С.16-20.

ЗАДАЧИ гидравлики мелководного моря. - М.: Минморфлот, 1971. - 46 с.

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ основы определения эффективности затрат на предотвращение загрязнения морской среды и использование ее ресурсов / Соавт. М.Т.Мелешкин. - К., 1978. - 38 с.

ЭКОНОМИКО-ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ проблемы морской среды / Соавт.: М.Т.Мелешкин, А.И.Уемов и др. - К.: Наук. думка, 1982. - 222 с.

ЕФЕКТИВНІСТЬ економічних систем і прискорення науково-технічного прогресу // Вісн. АН УРСР. - 1985. - № 11. - С.73-82.

ИССЛЕДОВАНИЕ движения наносов и других примесей в водах прибрежной зоны моря // Геоэкология. - 1993 - № 5. - С.104-109.

СТРУКТУРНАЯ турбулентность в задачах динамики прибрежной зоны моря // Метеорология, климатология, гидрология. - 1993.- № 29. - С.10-18.

○

БАШКИРОВ Геннадій Сергійович // Учені вузів Української РСР. - К., 1968. - С.49.

Бефані
Анатолій Миколайович

2 січ. 1909

Гідролог. Народився в с.Спаському, Приморського краю, в сім'ї службовця. Середню освіту здобув у м.Пензі. У 1926-1930 рр. вчився на меліоративному фак. Саратовського ін-ту сільського господарства і меліорації, закінчив його з дипломом інженера-агромеліоратора. З 1930 по 1934 р. працював на посаді інженера, пізніше - головного інженера відділу експлуатації зрошувальних систем Киргизького управління водного господарства (м. Бішкек). Восени 1934 р. перейшов на науково-педагогічну роботу до Омського сільськогосподарського ін-ту, обійняв посаду доцента кафедри гідрології, невдовзі - завідувача кафедри. 1938 р. за сукупністю опублікованих праць у галузі меліорації і гідрології йому (без захисту дисертації) було надано вчений ступінь кандидата технічних наук, 1940 р. А.М.Бефані захистив докторську дисертацію "Загальна теорія поверхневого стоку та її застосування в галузі гідротехніки, меліорації і шляхової справи". Протягом 1941-1946 рр. А.М.Бефані завідував кафедрою гідрології та меліорації, керував аспірантурою. 1946 р. переїхав до Одеси і обійняв посаду завідувача кафедри гідрології ОГМІ, керував нею понад 40 років. Впродовж 1948-1953 рр. завідував за сумісництвом кафедрою метеорології та гідрології геолого-географічного фак. ОДУ. Читав курси: "Стік та

гідрологічні розрахунки”, “Гідрологія гірських річок”, “Гідрологічні розрахунки в галузі меліорації”. 1969 р. А.М.Бефані прочитав на курсах ЮНЕСКО цикл лекцій “Максимальний стік”. Згодом він читав там цикли лекцій про підземний стік, регіональну гідрологію (1986, 1989).

Наукова діяльність А.М.Бефані розпочалася в 1930-і роки з розробки питань теорії та розрахунку схилового стоку і його трансформації в осушувальних системах. Першу свою дослідницьку роботу, присвячену водозабезпеченню посівів бавовни на території Киргизії, виконував, працюючи на посаді інженера відділу експлуатації зрошувальних систем Киргизького управління водного господарства. Під його керівництвом було вивчено динаміку термічного режиму Іртиша, він виконав також низку регіональних гідрологічних та меліоративних досліджень омського озernого степу, провів натурні дослідження та обґрунтував методику гідромеліоративних розрахунків осушення льотних полів аеродромів Прибалтики. Починаючи з 1946 р. головні зусилля вченого були зосереджені на формуванні одеської школи наукової та прикладної гідрології. Пріоритетний напрям цієї школи - розвиток регіональної гідрології, і протягом останніх двох десятиріч з цієї проблеми виконано низку капітальних досліджень. А.М.Бефані брав участь у численних експедиціях, що провадили експериментальні дослідження стоку за різних природних умов в степовій та лісостеповій Україні і Молдові, в гірських районах Сіхоте-Аліню, Приханкайській низовині, Українських Карпатах. Був також учасником експедицій, що досліджували кілька північних та центральних районів Далекого Сходу, Приамур'я, Магаданської області, Колими, Сахаліну, Кавказу, Закавказзя, Чорноморського узбережжя Північного Кавказу. Серед досліджень останнього часу особливо значним є вивчення і оцінка антропогенних впливів, що ґрунтуються на теорії

трансформації елементів водного балансу під впливом меліорації, регулювання стоків, урбанізації. Надзвичайно важливим є і розроблений ним проект реабілітації екосистеми Карагольських плавнів і затоки у пониззі дельти Дністра. Кілька праць присвятив гострій проблемі економіки природокористування. Чимале місце в науковій та педагогічній діяльності А.М.Бefані посідає робота з аспірантами. Починаючи з 1946 р. під його керівництвом підготовлено й захищено близько 100 дисертацій, 11 з них - докторські. Автор понад 200 наукових праць. Має урядові нагороди.

БЕФАНІ Анатолій Миколайович // Геогр. енцикл. України. - К., 1989. - Т.1. - С. 90: портр.

АНАТОЛІЙ Миколайович Бefані: Біобібліогр. покажчик / Упоряд. Л.І.Шекера. - Одеса, 1994. - 32с. - (Вчені Одеси; Вип.24).

ГУБАРЬ О. AQUA VITAE, или Гороскоп профессора Бefани // Вест. региона. – 1998. - 24 янв. - Портр.

ШЕВЧУК А.И. Бefани Анатолий Николаевич // Веч. Одесса. - 1998. - 11 февр.

Бефані
Неоніла Феофанівна

15 лют. 1924

Гідролог. Народилася в с.Чайчиці, Мінської обл., в селянській сім'ї. Середню школу закінчила в Архангельську 1942 р. Вищу освіту здобула в ОГМІ, там же вступила до аспірантури. Водночас працювала асистентом на кафедрі гідрології. 1950 р. перейшла в ОДУ на кафедру гідрології і метеорології. Після захисту кандидатської дисертації (1953) була затверджена у званні і на посаді доцента кафедри метеорології та гідрології географічного фак. ОДУ. 1958 р. стала доцентом кафедри гідрології в ОГМІ. 1973 р. захистила докторську дисертацію “Дослідження дощового стоку гірських річок і територіально загальні методи його попереднього обчислення”. У званні професора затверджена 1976 р.

Н.Ф.Бефані – представник одеської гідрологічної наукової школи. Основний напрям дослідницької роботи - моделювання і прогнозування стоку річок різних регіонів країни. Праці - переважно з питань формування дощової повені на основі загальних теоретичних залежностей, а також з методології гідрологічних прогнозів. Має понад 60 наукових праць. Під керівництвом Н.Ф.Бефані підготовлено 8 кандидатських дисертацій. Нагороджена знаком “За відмінні успіхи в роботі”.

ДО ПИТАННЯ про вплив інтенсивності дощу та схилу поверхні на вбирання зливових вод / Співавт. Н.І.Коновалова // Праці ОДУ. - 1957. - Т.147, вип. 5. - С.93 - 102.

РАСЧЕТ минимальной стокообразующей интенсивности дождя // Метеорология, климатология и гидрология. - 1969. - Вып.5. - С. 208 - 212.

СРАВНИТЕЛЬНАЯ оценка влияния растительного покрова на потери паводочного стока (в условиях Карпат) // Метеорология, климатология и гидрология. - 1969. - Вып.5. - С.168 - 174.

О КОНТАКТНОМ стоке на склонах с малой пропускной способностью дренирующего слоя // Метеорология, климатология и гидрология. - 1975. - Вып.11. - С.89 - 97.

ПРОГНОЗИРОВАНИЕ дождевых паводков на основе территориально общих зависимостей. - Л.: Гидрометеоиздат, 1977. - 182 с.

УПРАЖНЕНИЯ и методические разработки по гидрологическим прогнозам: [Учеб. пособие для вузов по спец. "Гидрология суши"] / Соавт. Г.П.Калинин. - 2-е изд., перераб. и доп. - Л.: Гидрометеоиздат, 1983. - 390 с.

БЕФАНІ Неоніла Феофанівна // Геогр. енцикл. України. - К., 1989. - Т.1. - С.90: портр.

Белозоров
Сергій Тихонович

25 груд. 1903 - 25 квіт. 1970

Фізикогеограф. Народився в м. Хотині, Бессарабської губ. (тепер Чернівецька обл.). Трудову діяльність розпочав сімнадцятирічним - учителював. 1926 р. закінчив агробіологічний відділ Одеського ІНО і за поданням проф. Г.І.Танфільєва вступив до аспірантури при науково-дослідній кафедрі геології і географії. Після закінчення аспірантури (1929) - науковий співробітник кафедри географії ІНО. Того ж року надрукував свою першу працю - про рослинність долин Малого і Середнього Куяльників. Був одним із фундаторів географічного фак. у відновленому ун-ті, тут він до 1941 р. викладав курс фізичної географії частин світу. 1937 р. був затверджений у вченому званні кандидата географічних наук. З 1938 р. завідував також кафедрою фізичної географії в педагогічному ін-ті, а у 1939-1940 рр. був деканом географічного фак. у цьому вузі. На початку війни, в період оборони Одеси, завідував міським і обласним відділами народної освіти. В окупованій Одесі був учасником підпілля, написав низку патріотичних віршів, які розповсюджувались як листівки. З осені 1943 р. викладав у відкритому румунською окупаційною адміністрацією Ун-ті Трансністрії. Ун-т на початку наступного року був закритий, С.Т.Белозорова заарештували, але він зміг звільнитися й останні два тижні окупації провів

в усатівських катакомбах. Після звільнення міста працював у комісії з реєвакації ОДУ з Байрам-Алі, викладав в ун-ті. Кілька років працював у педагогічному ін-ті (1948-1955), відтак повернувся до ун-ту, де працював до останніх днів життя. У 1963-1970 рр. керував там кафедрою фізичної географії. 1963 р. надане звання професора. Читав курси фізичної географії частин світу та історії географії. Восени 1968 р. прочитав курс лекцій в Сеґедському ун-ті (Угорщина). Підготував чотирьох кандидатів наук.

С.Т.Белозоров зробив значний внесок у вітчизняну науку: досліджував природу південних районів України, вперше виділив приморсько-зсувний тип місцевості на північно-західному узбережжі Чорного моря. Вивчав також фізичну географію частин світу. Значну увагу приділяв історії вітчизняної науки. Надзвичайно багато зробив для популяризації наукової спадщини свого вчителя Г.І.Танфільєва (монографія, статті, організація наукової сесії з нагоди 100-річчя від дня народження вченого, редагування його праць). С.Т.Белозоров - автор кількох статей про діяльність і наукову спадщину проф. О.Г.Набоких. В останні роки свого життя працював над двотомною монографією “Комплексні експедиції В.В.Докучаєва і їхнє значення для розвитку сучасного напрямку фізичної географії”. За його ініціативою в ОДУ була проведена присвячена В.В.Докучаєву наукова сесія. С.Т.Белозоров входив до складу науково-технічної ради МВССО УРСР, був членом редколегії 8 випусків міжвідомчого республіканського наукового збірника “Геологія узбережжя і дна Чорного і Азовського морів” (1968 - 1975), відповідальним редактором двох випусків “Праць Одеського університету. Геологія і географія” (1962). Автор 85 наукових праць.

О НАЦИОНАЛЬНЫХ парках // Зап. О-ва естествоиспытателей. - 1928. - Т.44. - С.227-248.

МАТЕРИАЛЫ к изучению растительности долины Малого и Среднего Куяльников // Зап. Одес. о-ва естествоиспытателей. - 1929. - Т.45. - С.117-140.

ОКЕАНИЯ: Лекція для студентів-заочників геогр. фак. пед. і учительських ін-тів. - К.; Львів: Рад. шк., 1948. - 32 с.

АФРИКА: (Физ.-геогр. очерк): Пособие для студентов геогр. фак. [ун-тов и пед. ин-тов]. - К.: Рад. шк., 1951. - 248 с.

Гавриил Иванович ТАНФИЛЬЕВ: Географ, ботаник и почвовед. 1857-1928. - М.: Географгиз, 1951. - 192 с.

АВСТРАЛИЯ и Океания: [Учеб. пособие для геогр. фак. ун-тов и пед. ин-тов УССР]. - К.: Рад. шк., 1954. - 252 с.

В.В.ДОКУЧАЕВ и Г.И.Танфильев // Сб. геол.-геогр. фак. - 1954. - Т.2. - С.271-285. - (Тр. ОГУ).

ВКЛАД А. И. Набоких в изучение природы Украины // Науч. ежегодник ОГУ. - 1960. - Вып.2: Геогр. фак. - С.93-96.

КЛИМАТ Одесской области // Тр. ОГУ. - 1962 - Т.152, вып.10. - С.51-59.

РАЗВИТИЕ географии в России: Конспект лекций по истории географии. - Одесса: ОГУ, 1965. - 74 с.

ОТКРЫТИЯ и исследования в Арктике и Антарктике: Конспект лекций по истории географии. - Одесса, 1966. - 74 с.

ГЕОГРАФІЯ материків. - К.: Рад. шк., 1971. - 369 с.

ПРИРОДА Африки. - К.: Рад. шк., 1972. - 87 с.

○

БСЛОЗОРОВ Сергій Тихонович // Геогр. енцикл. України: В 3 т. - К., 1989. - Т.1. - С.91: портр.

БЕЛОЗОРОВ С. Т. // Русские ботаники: Библиогр. словарь. - М., 1947. - Т.1. - С.161.

БЕЛОЗОРОВ С. Т. // Наука и научные работники СССР. - Л., 1928. - Ч.6: Научные работники СССР без Москвы и Ленинграда. - С.29.

БСЛОЗОРОВ Сергій Тихонович // Учені вузів Української РСР. - К., 1968. - С.56.

ПАМ'ЯТИ Сергея Тихоновича Белозорова / Н. А. Гвоздецкий, А.М.Рябчиков, Б.Г.Саушкин, А.М.Шульгин // Вестн. Моск. ун-та. География. - 1970. - № 4. - С.117.

АМБРОЗ Ю.А., МИЩЕНКО Г.А. Памяти Сергея Тихоновича Белозорова // Геология и геохимия полезных ископаемых. - 1971. - Вып.3. - С.152-154.

АМБРОЗ Ю.А. Большой ученый и патриот: (К 90-летию С.Т.Белозорова) // Одес. ун-т. - 1994. - 3 лют.

КЛИМЕНТОВ Л. Плодотворна праця: [До 60-річчя від дня народження проф. С.Т.Белозорова] // За наук. кадри. - 1964. - 8 січ. - Портр.

С.Т.БСЛОЗОРОВ: [Некролог] // За наук. кадри. - 1970. - 19 трав. - Порт.

Біланчин
Ярослав Михайлович

1 січ. 1939

Географ, ґрунтознавець. Народився в с. Велика Тур'я, Долинського р-ну, Івано-Франківської обл., в селянській родині. 1957 р. закінчив Самбірське педагогічне училище (Львівська обл.), а 1962 р. - географічний фак. Львівського ін-ту. Протягом кількох років працював у ґрунтознавчій експедиції Львівського ун-ту, брав участь у великомасштабному обстеженні ґрунтів Пермської, Північно-Казахстанської, Карагандинської і Читинської областей. 1967 р. вступив до аспірантури при кафедрі ґрунтознавства і географії ґрунтів ОДУ (науковий керівник І.М.Гоголев). У 1969-1972 рр. - асистент, старший викладач тієї ж кафедри. Кандидатську дисертацію "ґрунти лісостепу Ішим-Тобольського межиріччя у межах Північно-Казахстанської області" захистив 1971 р. Наступного року обійняв посаду доцента кафедри. З 1985 р. - декан геолого-географічного фак. З лютого 1995 р. виконує також обов'язки завідувача кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів. Веде курси ґрунтознавства, географії ґрунтів, географії ландшафтів, географічних основ меліорації земель, ґрунтового моніторингу та ін.

Наукову діяльність Я.М.Біланчин розпочав ще студентом. Брав участь у вивченні ґрунтів господарств Волинської, Закарпатської, Львівської, Полтавської та Вологодської облас-

тей. З 1971 р. наукова діяльність Я.М.Біланчина зосереджена на вивченні динаміки сучасних процесів ґрунтоутворення і родючості ґрунтів степової зони України в умовах зрошення і дренажування. Брав участь в організації і проведенні таких досліджень на придунайських і нижньодністровських масивах зрошення (Одещина), Очаківській зрошувальній системі (Миколаївська обл.), Краснознам'янській і Каховській системах у межах Херсонської та Запорізької областей, масивах зрошення північного Криму. За його участю у 1985-1990 рр. розроблені "Методичні рекомендації з контролю стану зрошуваних чорноземів" (1989) і нормативне положення до них. На основі розробок на масивах зрошення Одещини з 1992 р. проводяться роботи з організації мережі довгострокового моніторингу ґрунтів.

Я.М.Біланчин - автор понад 80 наукових і навчально-методичних праць. Нагороджений нагрудним знаком МВССО СРСР "За відмінні успіхи в роботі" (1982).

О

ВЛИЯНИЕ орошения и вертикального дренажа на солевой режим и плодородие почв Краснознаменского орошаемого массива / Соавт.: Л.В.Жигмановская, В.З.Кривенко // Бюл. Почв. ин-та им. В.В.Докучаева. - М., 1977. - Вып.16. - С.55-63.

МЕТОДИЧЕСКИЕ указания по применению микро-ЭВМ в почвоведении, географии и мелиорации почв / Соавт. В.И.Михайлюк. - Одесса: ОГУ, 1986. - 49 с.

ОСОБЕННОСТИ структуры почвенного покрова Присивашско-Приазовской сухой степи и тенденции ее эволюции при орошении / Соавт. Е.Н.Красеха // Физ. география и геоморфология. - К., 1987. - Вып.34. - С.17-22.

ОЦЕНОЧНАЯ и оптимизационная модель орошаемого чернозема / Соавт. И.Н. Гоголев // Вестн. с.-х. науки. - 1988. - № 11. - С.45-49.

МАКРОМОРФОЛОГИЯ гумусового горизонта орошаемых черноземов юга Украины / Соавт. П.И.Жанталай // Бюл. Почв. ин-та. - 1989. - Вып.51. - С.13-14.

МЕТОДИЧЕСКИЕ рекомендации по контролю состояния орошаемых черноземов / Соавт. И.Н.Гоголев. - М.: ВНИИГиМ, 1989. - 140 с.

СОВРЕМЕННЫЕ тенденции изменения гумусности черноземов юга Украины при орошении / Соавт.: П.И.Жанталай, Л.М.Гошуренко // Антропогенная и естественная эволюция почв и почвенного покрова: Материалы Всесоюз. совещ., 10-12 янв., 1989. - М., 1989. - С.262-263.

ГЕНЕТИКО-ПРОИЗВОДСТВЕННАЯ характеристика неорошаемых и орошаемых черноземов южной Придунайской террасовой равнины / Соавт.: В.П.Мурсанов, П.И.Жанталай, А.М.Зубач // Плодородие черноземов в связи с интенсификацией их использования. - М., 1991. - С.73-83.

ОРОШЕНИЕ на Одешине (почвенно-экологические и агротехнические аспекты) / Соавт.: И.Н.Гоголев, Р.А.Баер. - Одесса, 1992. - С.6-33, 99-113, 154-169, 266, 280-281.

ГРУНТОВО-екологічні проблеми і організація моніторингу зрошуваних земель степової зони / Співавт. І.М.Гоголев // VII з'їзд УГТ, 30 трав.-1 черв. 1995 р.: (Тези доп.). - К., 1995. - С.86-88.

*Блажко
Ніна Іванівна*

15 лип. 1915 - 13 черв. 1982

Економікогеограф. Народилася у Мелітополі, Таврійської губ. (нині Запорізька обл.). 1939 р. закінчила географічний фак. ОДУ. Працювала викладачем економічної географії в медичній школі Ворошиловграда (нині Луганськ), географії - в школі с. Бовлени, Володимирської обл. У 1944-1955 рр. - асистент, старший викладач кафедри економічної географії Ворошиловградського педагогічного ін-ту. 1955 р. переїхала до Одеси, короткий час працювала в ОПІ, у 1956-1964 рр. - на посаді доцента в ОДУ. З 1964 р. працювала в Казанському ун-ті: доцент кафедри географії, завідувач і професор кафедри економічної географії. Читала курси економічної географії СРСР, математичної географії, географії міст.

Наукову діяльність розпочала з вивчення питань економічної географії Ворошиловградської обл. Цьому була присвячена кандидатська дисертація, яку вона захистила 1953 р. Детально вивчала географію міст України (в т.ч. Одеси), розробила функціональну типологію міст з урахуванням їхньої ролі в територіальному поділі праці. Багато уваги приділяла питанням географії сільського господарства південного заходу України. Досліджувала проблеми математичного моделювання географічних процесів і явищ, зокрема систем розселення. В

останніх її працях широко використовувалися методи математичної статистики і математичних моделей. 1966 р. захистила в МДУ докторську дисертацію “Економіко-географічні методи дослідження системи міських поселень”. У дисертації вперше було застосовано формалізовані системні поняття, розробляти які вона продовжувала і у подальшому. Н.І.Блажко визнана одним з авторів строгої формалізації економіко-географічної теорії. Саме вона організувала першу в СРСР кафедру із спеціалізацією “економіко-географ-математик” (при Казанському ун-ті). Була членом науково-методичної і науково-технічної ради Мінвузу СРСР, членом різних комісій Міжнародного географічного союзу, членом Всесоюзного географічного т-ва, учасницею географічних з’їздів і конгресів. Мала урядові нагороди.

“СТАРОБЕЛЬЩИНА” (природа, ее преобразование, население, народное хозяйство, перспективы развития). - Ворошиловград, [1953]. - 20с.

ВИНОГРАДАРСТВО Измаильщины // Науч. ежегодник ОГУ. - 1960. - Вып.2: Геогр. фак. - С.131-134.

ПРОБЛЕМА дунайских плавней // Науч. ежегодник ОГУ. - 1960. - Вып.2: Геогр. фак. - С.135-138.

О МЕТОДАХ изучения места города в системе городов Советского Союза (на примере Одессы) // Вестн. МГУ. Сер. геогр. - 1961. - № 6. - С.25-29.

НАСЕЛЕНИЕ Одесской области // Тр. ОГУ. - 1962. - Т.152, вып.10: Природа и хозяйство Одесской области. - С.137-141.

ОДЕССА // Тр. ОГУ. - 1962. - Т.152, вып.10: Природа и хозяйство Одесской области. - С.179-186.

ЭКОНОМИКО-ГЕОГРАФИЧЕСКОЕ математическое моделирование городов // Вестн. МГУ. Сер. геогр. - 1964. - № 4. - С.18-27.

СИСТЕМА городов Прикарпатья // География населения в СССР. Осн. пробл. - М.; Л., 1964. - С.191-200.

КОЛИЧЕСТВЕННЫЕ методы изучения системы городских поселений // География населения и населенных пунктов СССР. - Л., 1967. - С.175-214.

МАТЕМАТИЧЕСКИЙ метод определения ступеней развития городских поселений в системе / Соавт.: С.В.Григорьев, Я.И.Заботин, Г.Г.Шафир // Вопр. географии. - 1968. - Вып.77. - С.99-114.

ПРИМЕНЕНИЕ теории управления запасами в географических исследованиях / Соавт.: С.В.Григорьев, Я.И.Заботин, Р.Г.Худзеев // Вестн. МГУ. Сер. геогр. - 1971. - № 2. - С.58-63.

МАТЕМАТИЧЕСКИЕ методы в географии: Учеб. пособие / Соавт.: Ю.Р.Архипов, С.В.Григорьев, Я.И.Заботин и др. - Казань: Изд-во Казан. ун-та, 1976. - 352 с.

БЛАЖКО Ніна Іванівна // Геогр. енцикл. України. - К., 1989. - Т.1. - С.107: портр.

ПАМЯТИ Нины Ивановны Блажко / В.П.Абрамов, Д.И.Богуненко, С.А.Ковалев и др. // Вестн. МГУ. Сер.5. География. - 1982. - № 5. - С.86.

ТРОФИМОВ А.М. Нина Ивановна Блажко (1915 - 1982) //
Экономическая и социальная география в СССР. - М., 1987. - С.510-
514: портр.

*Бурлай
Іван Федорович*

17 січ. 1900 - 26 лип. 1981

Гідрогеолог. Народився в с.Стратилівка (нині Ізюмський р-н, Харківської обл.) в сім'ї службовця. Середню освіту здобув у Єйському реальному училищі. У 1922-1927 рр. вчився на меліоративному гідрологічному відділенні Донського політехнічного ін-ту (м. Новочеркаськ). Ще студентом працював у Донському управлінні будівельних робіт, у Північно-Кавказькому управлінні елеваторами, у відділі меліорації Донського земельного управління. Після закінчення ін-ту - інженер Владикавказької контори "Кавгідробуду", згодом - старший інженер "Алханчуртбуду". Працював також інженером із зрошення Голодного степу, старшим інженером, заступником головного інженера Бюро з використання водних ресурсів річки Терек при Державному ін-ті з проектування водогосподарських споруд, заступником головного інженера відділу меліорації Нижньо-Волго-Проекту. З 1934 р. - в Ленінграді: керівник Бюро методології і типового проектування Ленінградського відділу "Гідроенергопроекту", інженер, згодом - керівник інженерних робіт об'єктів "Діпроміста"; у 1939-1942 рр. - старший фахівець, згодом - помічник керівника лабораторії ґрунтових вод ВНДІ гідромеханіки. Після евакуації з Ленінграда (1942) деякий час працював у

“Туркменводпроекти” (м. Ашгабад) на посаді старшого інженера. На викладацькій роботі з 1930 р.: читав курс іригації в Московському вищому будівельному ін-ті, курс гідравліки - в Ленінградському ін-ті інженерів промислового транспорту і гідротехніки, курс інженерної підготовки і організації населених міст - в Академії мистецтв. Пізніше, вже в Одесі, читав також курс водного господарства та водногосподарських розрахунків, зрошення та осушення земель, спецкурс “Морфологія уламків гірських порід”. 1942 р. перейшов до Харківського гідрометеорологічного ін-ту (з 1944 - Одеський), завідував там кафедрою водних досліджень, гідравліки та геодезії. 1943 р. був затверджений у вченому званні доцента цієї кафедри, до 1956 р. працював також доцентом кафедри гідрології. Дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата технічних наук “До питання про тиск води у ґрунтах та стійкість споруд” захистив 1944 р. Дисертацію “Деякі питання гідрометрії підземних вод” на здобуття вченого ступеня доктора технічних наук захистив у Ленінградському ін-ті гідротехніки 1966 р.

Наукова діяльність була спрямована на дослідження проблеми морфології в гідравліці поверхневих і підземних вод, гідрології та водному господарстві, в сільськогосподарській меліорації. Розробив методи визначення часткової і напрямленої водопроникненості гірських порід, розрахунку тиску фільтраційного току на ґрунтовий скелет та регулювання стоку. Протягом багатьох років був членом вченої ради ОДУ із захисту дисертацій з геологічних наук. Нагороджений медаллю “За доблесну працю у Великій Вітчизняній війні 1941-1945 рр.”.

Автор понад 30 наукових праць.

ГИДРАВЛИЧЕСКИЙ стокомер // Метеорология и гидрология. - 1947.- № 2. - С.86-89.

ПРИБЛИЖЕННЫЙ способ расчета добавления воды в грунтах // Сб. геол. фак. - 1949. - Т.1. - С.119-148. - (Тр. ОГУ; Т.7 (60)).

ОПРЕДЕЛЕНИЕ частной водопроницаемости горных пород. - К., Изд-во Киев. ун-та, 1954 [вып. дан. 1955]. - 163 с.

СВЯЗЬ между законами и параметрами распределения зерен наносов // Тр. Одес. гидромет. ин-та. - 1961. - Вып.24. - С.3-13.

МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ критерии наносов // Метеорология, климатология и гидрология. - 1965.- № 1. - С.144-151.

К ТЕОРИИ сегрегационного метода // Метеорология, климатология и гидрология. - 1968. - Вып.3. - С.216-224.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ местного стока для орошения земель Одесской области (1964) / Соавт.: З.А.Сааджан, Л.А.Изосимова // Изучение водных ресурсов. - М., 1969. - С.212-214.

БУРЛАЙ Иван Федорович // Учені вузів Української РСР. - К., 1968. - С.79.

Бурман
Емануїл Аронович

25 груд. 1919 - 22 серп. 1986

Метеоролог. Народився в Орлі в робітничій сім'ї. Середню школу закінчив 1938 р. у м.Ногинську, Московської обл., того ж року став студентом Московського гідрометеорологічного ін-ту. 1941 р. вступив добровольцем у винищувальний батальйон Краснопресненського р-ну Москви, 1943 р. був демобілізований через поранення. Восени того ж року розпочав навчання на четвертому курсі метеорологічного фак. Харківського гідрометеорологічного ін-ту (на той час знаходився в м. Ашгабаді). Закінчив ін-т вже в Одесі 1945 р. Вчився в аспірантурі при кафедрі метеорології та кліматології. У 1946-1953 рр. - асистент, згодом - старший викладач тієї ж кафедри. 1950 р. після захисту дисертації затверджений у вченному званні кандидата географічних наук, 1953 р. - у званні доцента кафедри метеорології та кліматології. Понад 10 років (1954-1965) завідував кафедрою метеорології та аерології. 1968 р. на здобуття вченого ступеня доктора географічних наук захистив на географічному фак. МДУ дисертацію "Місцеві вітри"; за два роки надане звання професора. У 1980-1986 рр. обіймав посаду завідувача кафедри загальної метеорології.

Наукові дослідження - в галузі локальної циркуляції атмосфери, теплового балансу підстилаючої поверхні. Працював над створенням генетичної класифікації місцевих вітрів (бризів,

бор, гірськодолинних фенів). Вивчав особливості цих вітрів на узбережжі Чорного моря та в Українських Карпатах, їхню природу, умови утворення й розвитку. Обґрунтував методи прогнозування місцевих вітрів з метою дослідження переносу різноманітних домішок в атмосфері та умов дії авіації у приморських і гірських районах. Разом зі своїми учнями створив наукову школу з проблем місцевих вітрів земної кулі. Під його керівництвом підготовлено для захисту десять дисертацій. Е.А.Бурман був членом Ради з географічних досліджень АН України, Комісії з вищої гідрометеорологічної освіти, редколегії міжвідомчого збірника “Метеорологія, кліматологія та гідрологія”, брав участь у багатьох наукових конференціях.

Автор близько 70 наукових праць.

ОПЫТ предвычисления суточного хода температуры воздуха в береговой полосе // Метеорология и гидрология. - 1952. - № 11. - С.34-37.

О ПРИМЕНЕНИИ структурного метода определения характеристик турбулентности в приземном слое на черноморском побережье Украины / Соавт. Е.М.Гроссман // Тр. УкрНИГМИ. - 1963. - Вып. 36. - С.23-32.

ОБ ОДНОМ противоречии между теоретическими и эмпирическими моделями бризов // Материалы по метеорологии и климатологии. - Л., 1963. - Вып.1. - С.52-57.

О ТЕРМИЧЕСКИХ и динамических условиях развития местных кататических ветров / Соавт.: Г.А.Тингаева, И.А.Толмачева // Метеорология, климатология и гидрология. - 1965. - № 1. - С.3-7.

О СУТОЧНОЙ периодичности ветра в Украинских Карпатах / Соавт. Г.А.Тингаева // Метеорология, климатология и гидрология. - 1966. - Вып.2. - С.3-6.

ПРИМЕНЕНИЕ статистических методов для климатологического прогноза повторяемости бризов на прибрежных станциях: [Отд. отт. из “Трудов Всесоюз. совещания по морской метеорологии”]. - Л.: Гидрометеиздат, 1966. - 6 с.

О ТЕРМОДИНАМИКЕ фенов // Тр. УкрНИГМИ. - 1967. - Вып.65. - С.140-147.

НЕКОТОРЫЕ характеристики подветренных волн / Соавт.: Ж.В.Волошина, В.Г.Волошин // Метеорология, климатология и гидрология. - 1968. - Вып.3. - С.9-16.

МЕСТНЫЕ ветры. - Л.: Гидрометеиздат, 1969. - 341 с.

ОПЫТ параметризации мезомасштабных термических возмущений в поле ветра / Соавт.: Ж.В.Волошина, Г.И.Зорина // Тр. ГГО. - 1975. - Вып.353. - С.22-35.

ВЛИЯНИЕ моря на статическую структуру поля ветра в прибрежной полосе при разных значениях внешних параметров // Соавт. Г.П.Ивус // Тр. ВНИИГМИ-МЦД. - 1977. - Вып.52. - С.79-89.

О СВЯЗИ муссонности климата с режимом сильных кататических местных ветров / Соавт. Л.Карска // Метеорология, климатология и гидрология. - 1977. - Вып.13. - С.3-6.

ОПЫТ статистического моделирования и расчета характеристик выбросов амплитуды суточного хода температуры воздуха / Соавт. Ф.Я.Стужина // Тр. УкрНИГМИ. - 1978. - Вып.165. - С.25-29.

ЛОКАЛЬНЫЙ вероятностный прогноз горно-долинных ветров / Соавт.: С.М.Иванова, Г.П.Ивус // Метеорология, климатология и гидрология. - 1979. - Вып.15. - С.3-9.

○

ЄМШАНОВА Н.В. Бурман Емануїл Аронович // Геогр. енцикл. України. - 1989. - Т.1. - С.137: портр.

Бут
Іван Васильович

26 верес. 1907 - 21 черв. 1985

Метеоролог. Народився в ст-ці Тихорецька, Кубанської обл. (нині ст-ця Фастовецька, Тихорецького р-ну, Краснодарського краю). 1925 р. закінчив тихорецьку школу, 1928 р. - фізико-технічне відділення Північно-Кавказького ун-ту (нині Ростовський) за фахом синоптик. Трудову діяльність розпочав як ад'юнкт у Ростовському бюро погоди, пізніше обіймав посаду фізика (синоптика). Водночас викладав синоптичну метеорологію в Ростовському метеорологічному технікумі. 1939 р. перейшов до Харківського гідрометеорологічного ін-ту (з 1944 - Одеський). На здобуття вченого ступеня кандидата фізико-математичних наук 1941 р. захистив дисертацію "Новоросійська бора, синоптичні умови її розвитку і прогнозування". В ОГМІ викладав синоптику, динамічну метеорологію, завідував кафедрою синоптичної та динамічної метеорології (1944-1963), був доцентом, деканом метеорологічного фак., заступником директора з учбової частини. 1956 р. на здобуття вченого ступеня доктора географічних наук захистив при МДУ дисертацію "Основні особливості генезису клімату Туркменії". З 1957 р. - професор. 1963 р. обійняв посаду завідувача лабораторії дослідження нових методів прогнозування погоди в Обчислювальному центрі Сибірського відділення АН СРСР. 1966 р. переїхав до Ростова, завідував кафедрою фізики в

інженерно-будівельному ін-ті. Працював там до 1973 р. В останні роки життя був професором-консультантом цього ін-ту.

І.В.Бут зробив значний внесок у науку. Досліджував загальну циркуляцію атмосфери, специфічні атмосферні процеси (бора, фен), розробляв питання прогнозування погоди для різних рівнів атмосфери, працював над створенням генетичної класифікації місцевих вітрів. Вивчав особливості цих вітрів на узбережжі Чорного моря та в Українських Карпатах.

Автор близько 30 наукових праць. Нагороджений знаком “Відмінник Гідрометеорологічної служби СРСР”.

○

ГРОЗЫ в Азово-Черноморском крае / Соавт. В.В.Яковлев // Метеорология и гидрология. - 1936. - № 8. - С.3-10.

ЛИВНЕВЫЕ инверсии температуры // Метеорология и гидрология. - 1949. - № 1. - С.119-122.

О НЕКОТОРЫХ устаревших представлениях о фронтальных процессах // Метеорология и гидрология. - 1949. - № 4. - С.41-46.

К ВОПРОСУ о динамике суховея и возможной роли вертикальных скоростей в развитии суховея / Соавт. Г.И.Перелей // Тр. ОГМИ. - 1955. - Вып.7. - С.23-29.

О КЛАССИФИКАЦИИ фенів: Отчет о науч.-исслед. работе. - Одесса: ОГМИ, 1957. - 39 с.

Те ж // Тр. ОГМИ. - 1958. - Вып.17. - С.3-30.

СГОННО-НАГОННЫЕ явления в низовьях реки Днестра и синоптические условия их развития // Тр. УкрНИГМИ. - 1959. - Вып.11. - С.71-92.

О ПРОБЛЕМЕ активных воздействий на фронтальные облачные системы в горных районах // Метеорология и гидрология. - 1962. - № 4. - С.46-47.

К ВОПРОСУ об активных воздействиях на гляциологические процессы. - Одесса: ОГМИ, 1963. - 5 с.

О ПРОГНОЗЕ тенденции изменения метеорологических элементов. - Одесса: ОГМИ, 1963. - 14 с.

○

БУТ Иван Васильевич // Геогр. енцикл. України. - К., 1989. - Т.1. - С.140.

ИВАН Васильевич Бут: (К 70-летию со дня рождения) // Метеорология и гидрология. - 1977. - № 9. - С.121.

Воскобойников
Вячеслав Михайлович

28 лип. 1937 - 23 лют. 1995

Геолог, гідрогеолог. Народився в Одесі в сім'ї службовця. 1954 р. закінчив одеську школу № 25, 1959 р. - геологічне відділення геолого-географічного фак. ОДУ. Трудову діяльність розпочав інженером-гідрологом на Каховській гідрогеологічній станції (м. Нова Каховка). 1960 р. перейшов до шойно створеної Проблемної науково-дослідної лабораторії інженерної геології узбережжя моря, водосховищ і гірських схилів (ПНДЛ-1) ОДУ, обійняв посаду старшого лаборанта, за кілька місяців - молодшого наукового співробітника. На здобуття вченого ступеня кандидата геолого-мінералогічних наук 1967 р. захистив дисертацію, яку присвятив проблемам геологічного розвитку динамічних систем узбережжя видовжених акваторій як природних аналогів водосховищ Дніпровського каскаду. У 1968-1971 рр. - старший викладач кафедри геології, доцент тієї ж кафедри. 1976 р. став заступником наукового керівника, з 1985 р. - науковим керівником ПНДЛ-1. На посаді професора кафедри інженерної геології і гідрогеології затверджений 1994 р. За час роботи в ОДУ В.М.Воскобойников підготував і прочитав багато базових і спеціальних лекційних курсів: "Геологія СРСР", "Структурна геологія і геокартування", "Грунто-знавство", "Геокріологія",

“Інженерно-геологічне картирування”, “Регіональна інженерна геологія” та ін.

Науково-дослідницьку діяльність розпочав ще в студентські роки: під керівництвом професорів Л.Б.Розовського, І.Я.Яцька, доцента Л.І.Пазюка виконав низку вагомих наукових досліджень у галузі історичної геології північно-західного Причорномор'я. Пізніше працював над теоретичними основами і методикою прогнозування та моделювання процесів переформування берегів моря і водосховищ. Став одним із авторів методу прогнозування перебудови берегів водосховищ, який дістав у спеціальній літературі назву методу природних (натурних) аналогів. В.М.Воскобойников також брав участь у розробці перспективних напрямів геологічних наук, які традиційно розвивалися в ОДУ. Сприяв впровадженню фізико-математичних методів в геологію, зокрема, в методологію інженерної геології. Був одним із піонерів у розробці теоретичних основ і методології морської інженерної геології. В останні роки працював над проблемою системного підходу і системного аналізу в геології. Під керівництвом В.М.Воскобойникова було підготовлено і захищено п'ять кандидатських дисертацій. Протягом двох десятиліть був членом Міжнародної асоціації інженерів-геологів, членом всесоюзних і республіканських академічних наукових рад і комісій, відповідальним секретарем республіканського наукового збірника “Геологія узбережжя і дна Чорного і Азовського морів у межах УРСР” (1967-1975). З 1991 р. керував Комісією з проблем інженерної геології узбережжя і шельфів Наукової ради Академії інженерних наук України.

Автор близько 90 наукових праць.

○

ДИНАМИКА берегов Каховского водохранилища в первые 5 лет эксплуатации // Тр. 7-го Байкальского науч.-координац. совещ. по изучению берегов водохранилищ. - М., 1961. - Т.1. - С.68-79.

АЛЬБОМ аналогов “Лессовые берега” / Соавт. И.Н.Крыжановская; Под ред. Л.Б.Розовского // Тр. ОГУ. Сер. геол.-геогр. наук. - 1962. - Т.152, вып.11. - С.17-108.

ДИНАМИКА берегов удлинённых акваторий // Океанология. - 1966. - Т.4, вып.4. - С.659-665.

О СВЯЗИ скорости абразии с высотой // Геология побережья и дна Черного и Азовского морей в пределах УССР. - 1967. - Вып.1. - С.152.

О РОЛИ биогенного материала в создании аккумулятивных форм на берегах причерноморских лиманов // Геология побережья и дна Черного и Азовского морей в пределах УССР. - К., 1969. - Вып.3. - С.191-200.

ИНЖЕНЕРНО-ГЕОЛОГИЧЕСКИЕ условия рассоления поровых вод донных грунтов лиманов, эстуариев и морских заливов // Влияние поровых вод на физ.-мех. свойства пород: (Материалы Всесоюз. конф., Киев, 17-19 окт. 1974г.) - К., 1974. - С.201-206.

ИНФОРМАЦИОННО-ПОИСКОВЫЕ системы для прогноза устойчивости склонов и откосов / Соавт.: О.Г.Лиходедова, Л.Б.Розовский // Информационно-поисковые системы в инженерной геологии. - М., 1975. - С.72-87.

НЕКОТОРЫЕ вопросы применения системного подхода в геологических исследованиях // Логика и методология системных исследований. - К.; Одесса, 1977. - С.152-160.

О ФОРМИРОВАНИИ строения и свойств лиманно-морских илов Северного Причерноморья в течение голоцена / Соавт.: Е.Г.Конигов, Г.Л.Кофф, Е.Н.Коломенский // Инж. геология. - 1980. - № 4. - С.39-46.

ФИЗИКО-МЕХАНИЧЕСКИЕ свойства донных осадков Черного моря / Соавт.: А.Е.Бабинец, В.А.Емельянов, Л.Б.Розовский и др. - К.: Наук. думка, 1981. - 204 с.

ИЗУЧЕНИЕ и прогнозирование геологических процессов на основе метода обобщенных переменных (на примере переработки берегов водохранилищ) / Соавт. О.Г.Лиходедова // Инж. геология. - 1984. - № 1. - С.23-36.

ИНЖЕНЕРНО-ГЕОЛОГИЧЕСКИЕ прогнозы и моделирование: (Учеб. пособие для студентов геол. спец. вузов) / Соавт.: Л.Б.Розовский, И.П.Зелинский: - Одесса: Вища шк., 1987. - 208 с.

МЕТОДИКА рентгенографического исследования строения субаквальных осадков / Соавт. Б.И.Краковский // Литология и полезные ископаемые. - 1989. - № 4. - С.131 - 136.

ИНЖЕНЕРНАЯ ГЕОЛОГИЯ СССР. Шельфы СССР / Под ред. К.И.Джанджгавы, И.С.Комарова, Я.В.Неизвестного. - М.: Недра, 1990. - 240 с.

ЗАКОНОМЕРНОСТИ формирования четвертичных отложений приплатформенного шельфа (на примере северо-западного шельфа Черного моря) / Соавт.: Е.Г.Конигов, В.И.Краковский // Антропогенные (четвертичные) формации Украины: Сб. науч. тр. к Конгрессу ИНКВА, Пекин, 1991. - К., 1991. - С.112-120.

ПРИМЕНЕНИЕ геодинамического анализа и метода обобщенных переменных для оценки и прогноза устойчивости оползневых склонов (на примере Северного Причерноморья) / Соавт. Т.В.Козлова // Инж. геология. - 1992. - № 6. - С.34-49: ил.

ВЯЧЕСЛАВ Михайлович Воскобойников: [Некролог] // Одес.
ун-т. - 1995. - 21 берез. - Портр.

Гапонов
Юхим Антонович

12 жовт. 1886 - 29 черв. 1976

Геолог, палеонтолог. Народився в м.Оріхові, Таврійської губ. (нині Запорізька обл.), в селянській родині. 1908 р. закінчив гімназію у Павлодарі. Вищу освіту здобув у Новоросійському ун-ті: 1912 р. закінчив природниче відділення з дипломом першого ступеня. Був стипендіатом на кафедрі геології, готувався до професорського звання. 1916 р. закінчився термін стипендії, і він змушений був обійняти посаду старшого асистента Варшавського ун-ту, що знаходився в евакуації в Ростові н/Д. 1918 р. повернувся до Одеси, працював в ун-ті (з 1920 - ІНО) (асистент, доцент). 1929 р. став професором, за кілька років його було призначено завідувачем кафедри геології ОДУ, на цій посаді залишався до початку війни. Довгий час працював за сумісництвом у різних установах Одеси - геологом в Меліоративному губземвідділі, в Південній меліоративній організації (на їх базі пізніше був створений ін-т гідротехніки і меліорації), викладачем гідротехнічного училища, професором Індустріального ін-ту і Ін-ту комунального господарства. Якийсь час перебував на службі у Морському відомстві, в Управлінні із забезпечення кораблеводіння на Чорному та Азовському морях. Під час окупації Одеси деякий час викладав у школі, пізніше став професором відкритого румунською владою Ун-ту Трансністрії. Разом з доцентом

В.В.Степановим доклав багато зусиль до врятування цінних експонатів палеонтологічного музею, завдяки цьому експонати не були розкрадені і вивезені з країни. Після повернення ОДУ з евакуації знову став завідувати там кафедрою геології. В 1948-1952 рр. - декан геологічного фак. і професор кафедри геології і палеонтології. Протягом багатьох років викладав історичну геологію і палеонтологію. 1958 р. вийшов на пенсію, але залишився науковим консультантом. Працював до останніх днів свого життя.

Ю.А.Гапонов впродовж багатьох років плідно працював у галузі палеонтології, стратиграфії, інженерної геології і гідрогеології південних районів України і Молдови. Його праці пов'язані з дослідженням ресурсів підземних вод посушливої частини півдня України, з проведенням там гідрогеологічних зйомок і складенням каталога геологічних свердловин. 1951 р. разом з Є.Т.Мальованим очолив Каховську геологічну експедицію, створену для всебічного геологічного вивчення дніпровських водоймищ у зв'язку з проектуванням Каховської ГЕС. Ю.А.Гапонов був також фахівцем у галузі палеонтології: вивчав третинні діатомові водорості, рештки хоботних - еласмотерія і динотерія. Протягом 1948-1962 рр. працював у редколегії усіх 11 випусків "Праць Одеського держуніверситету. Геологія і географія", а також Міжвідомчого республіканського збірника "Геологія узбережжя і дна Чорного та Азовського морів", що виходив у 1968 - 1975 рр., інших видань ОДУ.

Автор понад 100 наукових праць, з яких опубліковано 30.

О

РЕЛЬЕФ и подземные воды юга Украины // Тр. Юж. обл. мелиор. орг. - Одесса, 1922. - Вып.1. - С.12-16.

ГИДРОГЕОЛОГИЧЕСКИЙ разрез через Тирасполь, Николаев и Качкарровку // Тр. Юж. обл. мелиор. орг. - Одесса, 1923. - Вып.2.

ИСКОПАЕМЫЕ диатомовые водоросли полуострова Камчатки: (С двумя табл. и одной картой). - Владивосток: Тип. Гос. Дальневост. ун-та, 1927. - 28 с.

КАТАЛОГ буровых скважин и гидрогеологическая карта юго-западной части Украины / Под общ. ред. Н.Н.Фаворина. - Одесса: Изд. Юж. обл. мелиор. орг., 1928. - 151 с.

ОБ АРТЕЗИАНСКИХ водоносных горизонтах юго-западной Украины // Зап. Одес. о-ва естествоиспытателей. - 1928. - Т.44. - С.421-428.

ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЙ отчет о гидрогеологических исследованиях на Сухом лимане, произведенных в 1927 г. // Тр. Озерной комиссии, состоящей при Всеукр. АН. - Одесса, 1928. - Вып.1. - С.29-33.

СТРОЕНИЕ и возраст левобережной днепровской террасы с.с. Балки - Б.Знаменки: Предварит. сообщ. // Тр. Юж. обл. мелиор. орг. - Одесса, 1928. - Вып.9. - С.69-79.

СЛЕДЫ карстовых явлений в понтических известняках юга Украинской ССР // Сб. геол.-геогр. фак. - 1954. - Т.2. - С.7-19. - (Тр. ОГУ).

ГЕОЛОГИЧЕСКАЯ история накопления осадочных образований в долине р.Днепра по Каховскому поперечнику / Соавт.: Л.И.Пазюк, А.Ф.Герун, В.В.Степанов // Тр. ОГУ. Сер. геол. и геогр. наук. - 1955. - Т.145, вып.3. - С. 7-23.

НОВА знахідка зубів еласмотерія в долині Куяльницького лиману поблизу м. Одеси // Праці ОДУ. - 1957. - Т.147: Сер. Геол. та геогр. науки, вип.4. - С.115-120.

ЛЕССЫ и лессовидные суглинки террас левобережья нижнего Днестра / Соавт. Г.Я.Гончар // Четвертичный период / Ин-т геол. наук. - К., 1961. - Вып.13, 14, 15. - С.219-228.

ВЕРХНЕЧЕЛЮСТНЫЕ зубы динотерия по находкам в северных частях Одесской области // Тр. ОГУ. - 1962. - Т.152, вып.8. - С.17-22. - (Сер. Геолого-геогр. науки).

ГАПОНОВ Е.А. // Русские ботаники: Биобиблиогр. словарь. - М., 1947. - Т.2. - С.231.

ГАПОНОВ Е.А. // Наука и научные работники СССР. - Л., 1928. - Ч. VI: Научные работники СССР без Москвы и Ленинграда. - С.76.

ГАПОНОВ Ефим Антонович. Геолог, палеонтолог. 1886-1976: Некролог // Палеонтол. сб. - Львов, 1978.- № 15. - С.94-95.

*Говоруха
Леонід Сергійович*

13 груд. 1932

Фізикогеограф, гляціолог, гідролог. Народився в Ленінграді в сім'ї військовослужбовця. Після закінчення середньої школи і Ленінградського будівельного технікуму працював техніком-конструктором у Проектному ін-ті Мінбудмашу. 1959 р. закінчив географічний фак. Ленінградського ун-ту за фахом "фізична географія". Студентом працював як технік-колектор в експедиції НДІ геології Арктики на Землі Франца-Йосифа (1957). У 1959-1986 рр. - в ААНДІ: молодший науковий співробітник, після захисту 1964 р. кандидатської дисертації - старший науковий співробітник (затверджений у цьому званні 1970). 1984 р. захистив докторську дисертацію "Сучасне наземне зледеніння і основні перигляціальні явища Радянської Арктики". З 1986 р. живе в Одесі, працює в ОГМІ. Деякий час був професором кафедри гідрологічних прогнозів і моделювання. Нині завідує кафедрою загальної та прикладної кліматології. 1987 р. йому було присвоєно звання професора. В ОГМІ організував підготовку фахівців з полярної океанології, керує Лабораторією проблем Антарктики. Читає курси океанології та кліматології, а також цикли лекцій із загальної гляціології з основами гляціогідрології, гляціокліматології та лавиноведення, загальної екології.

Л.С.Говоруха - відомий фахівець у галузі вивчення природи полярних країн, насамперед, такого явища, як наземне обмерзання Євразійської Арктики та західної Антарктики. Він учасник двадцяти п'яти арктичних і антарктичних експедицій: на Землю Франца-Йосифа, Північну Землю, острови Вікторії та Ушакова, учасник 15-ї ПАЕ, зимував на станції "Белінсгаузен" (Південні Шетландські острови), працював у складі Міжнародної вулканологічної експедиції на острів Десеппен (Західна Антарктика), брав участь у 30-й ПАЕ на Землю Королеви Мод і на шельфовий льодовик Фільхнера-Ронне. Керував тринадцятьма експедиціями. За ініціативою вченого був організований і багато років (1974-1989) працював Північноземельний гляціологічний стаціонар "Купол Вавилова". Л.С.Говоруха організував Всесоюзну школу-семинар з льодовиків, брав участь у кількох міжнародних симпозіумів і конференцій. Йому, серед інших, належить винахід механічного заметілеміру "Циклон" (спільно з Є.Ф.Кирпичовим), який успішно пройшов випробування в гляціологічних експедиціях в СРСР, США, Австралії, Арктиці та Антарктиці, Гренландії. Головний напрям нинішньої наукової діяльності Л.С.Говорухи - дослідження режиму та динаміки льодовикових покривів Арктики та Антарктики. Йому належать важливі розробки і в галузі вивчення зовнішнього і внутрішнього енергомасообміну полярних льодовиків із застосуванням найновіших гео- та радіофізичних методів і приладів, радіолокаційного зондування та термоелектробуріння льодовикових товщ, радіокарбонового датування гляціологічних та перигляціологічних форм і відкладень. Л.С.Говоруха - член Українського географічного т-ва, учасник VI з'їзду т-ва (1990), один з авторів проекту і учасник першої Антарктичної експедиції України. Як старший науковий співробітник протягом 14 місяців (1996-1997) провадив гляціологічні й

геоморфологічні дослідження на о-ві Галіндес (Аргентинський архіпелаг), де знаходиться українська полярна станція “Академік Вернадський”. Л.С.Говоруха входить до складу Міжнародного антарктичного комітету при Президії АН, керує Одеським відділенням Центру антарктичних досліджень України.

Автор близько 150 наукових праць.

СОВРЕМЕННЫЕ условия накопления осадков в озерах Земли Франца-Йосифа // Проблемы Арктики и Антарктики. - 1963. - Вып.13. - С.119-122.

НОВЫЕ данные о современном и древнем оледенении о. Виктория // Изв. Всесоюз. геогр. о-ва. - 1964. - Т.96, № 4. - С.352-354.

КЛИМАТ / Соавт. Б.И.Богдасhevский // Таймыро-Североземельская область. - Л., 1970. - С.63-94.

ЛЕДНИКИ // Таймыро-Североземельская область. - Л., 1970. - С.185-225.

ПУТЕШЕСТВИЕ в Бырранга: История открытий и путешествий великолепной семерки землепроходцев и следопытов (как они себя называли) в горно-ледниковых дебрях таймырской Арктики (с прологом и эпилогом). - Л.: Гидрометеиздат, 1973. - 159 с.

ЛЕДНИКОВЫЙ сток Арктики // Мировой водный баланс и водные ресурсы Земли. - М., 1974. - С.443-456.

ПРОБЛЕМЫ Арктики: (Некоторые результаты новейших исследований в Сев. Ледовитом океане и на его побережьях). - М.: Знание, 1974. - 24 с.

АНТАРКТИЧЕСКОЕ ожерелье. - Л.: Гидрометеиздат, 1977. - 103 с.: ил.

ИЗУЧЕНИЕ ледников // Применение радиолокационной аэро- съемки при геолого-географических исследованиях / Под ред. В.М.Глушникова и В.Б.Комарова. - Л., 1981. - С.175-229.

СЕВЕРОЗЕМЕЛЬСКИЙ гляциологический стационар ААНИИ “Купол Вавилова”. - М.: Гидрометеиздат, 1981. - 11 с.

МЕЖДУНАРОДНОЕ изучение планеты Земля / Соавт. П.А.Гордиенко. - Л.: Знание, 1983. - 32 с.

СОВРЕМЕННОЕ наземное оледенение Советской Арктики. - Л.: Гидрометеиздат, 1988. - 255 с.: ил., карты.

ОСНОВИ загальної екології і міжнародне співробітництво в галузі охорони природи: [Навч. посібник для спец. “Метеорологія” і “Гідрологія суші”]. - К.: НМК ВО, 1991. - 83 с.

В СТРАНЕ китов и пингвинов: Кн. для школьников. - Одесса, 1996. - 25 с.

ГЛЯЦИОЛОГИЧЕСКИЕ исследования 1-й Украинской экспедиции на острове Галиндес // Материалы гляциол. исслед. - 1997. - № 8. - С. 934-935.

ОЛЕДЕНЕНИЕ как зональное явление // Укр. геогр. журн. - 1997. - № 3. - С. 64-65.

○

ГОВОРУХА Леонід Сергійович // Геогр. енцикл. України. - К., 1993. - Т.3. - С.470: портр.

БЕЗВЕРХНИЙ А. Полярник // Веч. Одесса. - 1987. - 30
июля.

Гоголев
Іван Миколайович

24 серп. 1919 - 10 трав. 1996

Грунтознавець, фізикогеограф. Народився в с. Бор (нині Нижегородська обл.) в родині службовця. 1937 р. закінчив середню школу в П'ятигорську, 1942 р. - Московську сільськогосподарську академію ім.Тімірязєва. Учасник війни. 1943 р. у бою під станцією Понирі дістав поранення. Після одужання вчився в Московському піхотному училищі ім. Верховної Ради СРСР, по його закінченні служив командиром роти у полку резерву офіцерського складу, що знаходився у Львові. 1945 р. був переведений на посаду викладача військової кафедри Львівського політехнічного ін-ту. Після демобілізації (1946) обійняв в ін-ті посаду старшого лаборанта кафедри агрохімії і ґрунтознавства на сільськогосподарському фак. Продовжував працювати на цій кафедрі, але вже асистентом, і після того, як на базі фак. був створений сільськогосподарський ін-т. 1951 р. на здобуття вченого ступеня кандидата сільськогосподарських наук захистив дисертацію "Перегнійно-карбонатні ґрунти (рендзини) західних областей УРСР", 1952 р. одержав звання доцента по кафедрі агрохімії і ґрунтознавства. У 1955-1967 рр. - доцент кафедри фізичної географії Львівського ун-ту. Деякий час за сумісництвом керував ґрунтовою експедицією Львівського відділу Всесоюзного географічного т-ва та ґрунтовою експедицією НДСУ

Львівського ун-ту. 1965 р. на здобуття вченого ступеня доктора сільськогосподарських наук захистив дисертацію “Бурі лісові ґрунти Радянських Карпат”. 1967 р. перейшов в ОДУ, того ж року затверджений у званні професора і завідувача кафедри ґрунтознавства і географії ґрунтів. Читав курси: “Географія ґрунтів з основами ґрунтознавства”, “Фізико-географічні основи меліорації ґрунту”, “Основи геохімії”, “Геохімія ландшафтів” та ін. З лютого 1995р. - головний науковий співробітник НДЧ ОДУ.

Наукова діяльність І.М.Гоголева присвячена вивченню генетичної природи, класифікації, географії, сільськогосподарської типології і меліорації ґрунтів України, Казахстану, Сибіру. Був серед організаторів Всесоюзної ради з питань генезису, класифікації і сільськогосподарської типології ґрунту Радянських Карпат та суміжних територій. І.М.Гоголев - співавтор концепції розвитку зрошення в степовій зоні України, зокрема, на Одещині. Під його керівництвом в області організовано мережу ґрунтово-екологічного моніторингу на зрошуваних землях. За його ініціативою протягом кількох останніх років ґрунтово-екологічні дослідження проводилися спільно з ученими Берлінського ун-ту. І.М.Гоголев - організатор Українського центру міжнародної інформаційної мережі в галузі зрошення та дренажування, керівник проблемної науково-дослідної лабораторії ОДУ “Географія ґрунтів і охорона ґрунтового покриву чорноземної зони”. Керував аспірантурою за спеціальністю “географія ґрунтів”. Під його керівництвом підготовлено і захищено 10 кандидатських та дві докторські дисертації. Був членом спеціалізованої Ради з присудження докторських та кандидатських ступенів при ОДУ та Харківському сільськогосподарському ін-ті, керував науково-студентським т-вом геолого-географічного фак. ОДУ. Був

першим віце-президентом Українського т-ва ґрунтознавців і агрохіміків.

Автор понад 200 наукових праць та рекомендацій виробництву. Має урядові нагороди.

К ВОПРОСУ об эффективности сырых прикарпатских калийных солей на рендзинных почвах Полесья Украинской ССР // Местные минеральные удобрения Украинской ССР. - К., 1954. - Сб.1: Фосфоритная мука и калийные соли. - С.255-269.

ДЕЯКІ ландшафтно-геохімічні проблеми в зв'язку з розвитком зрошення на півдні України / Співавт. С.П.Позняк // Фіз. географія та геологія. - 1974. - Вип. 12. - С.83-89.

ПЕРСПЕКТИВЫ и почвенно-геохимические проблемы орошения в степной зоне Украины // Физ. география и геоморфология. - 1980. - Вып.24. - С.131-137.

ПРИРОДА Украинской ССР. Почвы / Соавт.: Н.Б.Вернардер, Д.И.Ковалишин и др. - К.: Наук. думка, 1986. - 216 с.

НЕКОТОРЫЕ географические проблемы мелиорации почв на Украине // Физ. география и геоморфология. - 1987. - Вып.34. - С.3-9.

ОСОБЕННОСТИ изменения микроморфологического строения черноземов юга Украины при орошении / Соавт.: С.П.Позняк, Т.В.Турсина // Бюл. Почв. ин-та. - 1989. - Вып.51. - С.11-12.

ГЕОФИЛЬТРАЦИОННАЯ схематизация условий г.Одессы / Отв. ред. И.П.Зелинский. - К., 1990. - 44 с.

ГИДРОГЕОЛОГИЧЕСКИЕ условия территории г.Одессы / Соавт.: Б.А.Корженевский, Б.В.Будкин, В.Л.Мельничук. - К., 1990. - 48 с.: схем.

ПРОГНОЗ подъема уровня грунтовых вод на территории г.Одессы / Соавт.: Б.А.Корженевский, Б.В.Будкин. - К., 1990. - 51 с.: граф.

ОРОШЕНИЕ на Одешине: Почвенно-экол. и агротехн. аспекты / Соавт.: Р.А.Баер, А.Г.Кулибабин, С.Ф.Лыфенко и др.; Науч. ред. И.М.Гоголев. - Одесса: НПО "Элита", 1992. - 434 с.

ПРЕОБРАЗОВАНИЕ минералогического состава черноземов южных юго-запада Украины при орошении / Соавт.: И.П.Чижикова, С.П.Позняк, Б.П.Градусов // Почвоведение. - 1992. - № 8. - С.77-87.

МЕХАНИЗМЫ некоторых ЭПП в черноземах, обусловленные орошением // Оросительные мелиорации - их развитие, эффективность и проблемы: Материалы междунар. науч. конф. - Херсон, 1993. - С.19-20.

ГОГОЛЕВ Иван Миколайович // Геогр. енцикл. України. - К., 1989. - Т.1. - С.280: портр.

ГОГОЛЕВ Иван Миколайович // Учені вузів Української РСР. - К., 1968. - С.116.

Иван Николаевич ГОГОЛЕВ (27.08.1919-10.05.1996): [Некролог] // Почвоведение. - 1997. - № 3. - С.392-394.

ПАМЯТИ И.Н.Гоголева: [Некролог] // Веч. Одесса. - 1996. - 13 мая. - Портр.

*Голуб
Катерина Василівна*

7 груд. 1918 - 22 трав 1996

Кліматолог. Народилася в с.Вельбівка на Полтавщині в заможній селянській родині. Середню освіту здобула з великими труднощами через те, що була виключена із школи як дочка куркуля. Закінчити школу вдалося лише 1937 р. у Харкові. Того ж року вступила на метеорологічний фак. Харківського гідрометеорологічного ін-ту. Закінчила його 1942 р. вже в Ашгабаді, куди ін-т було евакуйовано. Дістала призначення на посаду інженера-метеоролога в Головне управління Західно-Сибірського військового округу (Новосибірськ). Короткий час працювала спостерігачем метеостанції на ст. Маріїнськ і викладала фізику в середній залізничній школі. Деякий час викладала на вищих гідрометеорологічних курсах у Харкові. У 1946-1949 рр. вчилася в аспірантурі ОГМІ. Після її закінчення працювала асистентом на кафедрі метеорології і кліматології, читала лекції з методів кліматичної обробки метеорологічних даних і прикладної метеорології. Кандидатську дисертацію “Аномалії температури повітря в холодний період року (IV-X) на півдні України” захистила в Головній геофізичній обсерваторії ім.О.І.Восейкова (Ленінград) 1956 р. У вченому званні доцента затверджена 1963 р.

Наукова діяльність К.В.Голуб була спрямована на встановлення критерію для виділення аномалій середніх добових

температур з урахуванням їх згортання. Склала каталог значних і стійких аномалій, ареал їх розповсюдження. Вона дослідила також вплив повторюваності аномалій на перезимівлю озимої пшениці і винограду в умовах півдня України. В подальшому наукова діяльність була пов'язана з маловивченими, але актуальними для прикладної кліматології питаннями: коливання температури і опадів та їхній взаємозв'язок протягом століття, стійкість негативних температур різного значення, ефективність температури повітря взимку в Одесі, промерзання ґрунту в Україні, особливості опадів і їх розподіл в Українських Карпатах та Криму, аномалії опадів у басейні р.Дністер і їхній вплив на стан поверхневих вод та ін. К.В.Голуб брала участь у багатьох експедиціях, у кількох міжнародних конференціях з метеорології Карпат. Автор близько 50 наукових праць.

АНАЛИТИЧЕСКИЙ метод построения кривой годового хода температуры воздуха // Тр. ОГМИ. - 1955. - Вып.7. - С.47-52.

АНОМАЛИИ температуры воздуха в холодный период года (XI-III) и их влияние на перезимовку озимой пшеницы в условиях юга Украины // Тр. ОГМИ. - 1958. - Вып.16. - С.43-53.

К ВОПРОСУ о вековых колебаниях осадков в причерноморской степи // Тр. ОГМИ. - 1958. - Вып.19. - С.23-30.

КОЛЕБАНИЯ сезонных температур и их связь с другими элементами на Украине // Метеорология и гидрология. - 1964. - № 7. - С.115-119.

РАСЧЕТНЫЕ графики-номограммы и их практическое использование // Метеорология, климатология и гидрология. - 1965. - Вып.1. - С.51-55.

КОМПЛЕКСНАЯ характеристика метеорологических элементов зимой в Одессе / Соавт. Л.А.Раменский // Тр. УкрНИГМИ. - 1969. - Вып.97. - С.152.-156.

О ПЕРЕУВЛАЖНЕННОМ состоянии поверхности почвы весной на территории Одесской области / Соавт. З.М.Арзуманова // Тр. УкрНИГМИ. - 1971. - Вып.109. - С.89-94.

ПРОДОЛЖИТЕЛЬНОСТЬ инсоляции и прямая радиация, поступающая на поверхность различной ориентации и наклона в г. Одессе / Соавт. В.С.Навроцкая // Метеорология, климатология и гидрология. - 1981. - Вып.17. - С.74-82.

ПРОСТРАНСТВЕННО-ВРЕМЕННАЯ структура летних и зимних осадков в бассейне Днестра / Соавт. А.И.Богоряд // Метеорология, климатология и гидрология. - 1991. - Вып.26. - С.90-100.

Гопченко
Євген Дмитрович

3 січ.1936

Гідролог. Народився в с.Лазорки, Полтавської обл., в селянській родині. Середню школу закінчив у Приморському краї (Росія). У Владивостоку закінчив гідрометеорологічний технікум за фахом "океанологія". У 1956-1961 рр. вчився на гідрологічному фак. ОГМІ. Після закінчення ін-ту виїхав до Ярославля, працював на гідрологічній станції, за короткий час обійнявши посаду старшого інженера. 1963 р. повернувся до Одеси, вчився в аспірантурі. Після її закінчення (1966) - на педагогічній роботі. Був асистентом, завідувачем кафедри гідрології суші, деканом гідрологічного фак., проректором з учбової роботи, нині - проректор з наукової роботи. 1970 р. на здобуття вченого ступеня кандидата технічних наук захистив дисертацію "Формування і методи розрахунку максимальних витрат дощових паводків у басейні Верхньої Колими". У званні професора - з 1989 р. На здобуття вченого ступеня доктора технічних наук захистив 1994 р. дисертацію "Максимальний стік з річкових водозборів. (Теоретичне обґрунтування методики побудови і практична реалізація розрахункових моделей)". Читає курси: "Гідрологічні розрахунки", "Статистичні методи в гідрології", "Питання теорії максимального стоку".

Першій науковій праці Є.Д.Гопченка, виконаній під керівництвом проф. Д.І.Грінвальда ще у студентські роки, на

Всесоюзному конкурсі студентської творчості був присуджений диплом I ступеня. Студентом брав також участь у науковій експедиції на р. Дністер. І тут його керівником був видатний вчений, доктор фізико-математичних наук Д.І.Грінвальд, який справив вплив на подальшу наукову долю молодого вченого. Є.Д.Гопченко започаткував наукову школу у галузі розрахунку характеристик гідрологічного режиму річок. Останнім часом веде дослідження наявних водних ресурсів у зв'язку з глобальними змінами клімату, руслових процесів, вивчає комплексне використання водних ресурсів, максимальний стік дощових паводків і весняних повеней. Підготував 18 кандидатів наук. По лінії науково-технічного співробітництва читав курс лекцій з максимального стоку у Варшавському ун-ті. Підтримує наукові контакти з Ізраїльською академією наук і Нью-Йоркським ун-том: з ними у найближчі роки заплановані спільні експедиційні дослідження на території Ізраїлю й України. Є.Д.Гопченко - член Українського географічного т-ва. На VI (Одеса, 1990) і VII (Київ, 1995) з'їздах цього т-ва вчений виступив з доповідями, присвяченими, зокрема, екологічному стану поверхневих вод Одеської обл. та шляхам його поліпшення

Автор близько 200 наукових праць.

О РАСЧЕТАХ потерь дождевого стока в условиях вечной мерзлоты // Метеорология, климатология и гидрология. - 1966. - Вып.2. - С.213-219.

КРАСНІ Окни / Співавт. І.П.Никифорчук // Історія міст і сіл УРСР: Одеська обл. - К., 1969. - С.609-611.

ГРАФОАНАЛИТИЧЕСКИЙ метод определения параметров гидрографов склонового притока (по материалам обследования ГВВ)

/ Соавт. Ю.А.Гнездилов // Тр. УкрНИГМИ. - 1974. - Вып.127. - С.114-121.

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ и методологические аспекты применения редуцированных формул // Метеорология, климатология и гидрология. - 1975. - Вып.11. - С.108-114.

АНАЛИЗ структурных объемных формул // Метеорология, климатология и гидрология. - 1976. - Вып.12. - С.84-90.

ОБОСНОВАНИЕ методики расчета максимальных расходов дождевых паводков на реках юга Украины / Соавт. Т.А.Сенченкова // Тр. УкрНИГМИ. - 1980. - Вып.183. - С.34-44.

СОВРЕМЕННОЕ состояние и пути развития методов расчета максимального стока // Методы расчета речного стока. - 1980. - Ч.1. - С.3-18.

О ВЛИЯНИИ хозяйственной деятельности на годовой сток рек юга Украины / Соавт. Н.С.Лобода // Тр. УкрНИИ Госкомгидромета. - 1984. - Вып. 200. - С.76-83.

О ПРОЕКТИРОВАНИИ гидрографов дождевого стока неизученных рек и временных водотоков на территории юга Украины / Соавт. Е.И.Колодеев // Тр. УкрНИИ Госкомгидромета. - 1984. - Вып. 197. - С.29-42.

ВЛИЯНИЕ агрономелиоративных мероприятий на гидрологический режим тяжелых почв / Соавт.: А.В.Белый, В.А.Плавинский // Метеорология, климатология и гидрология. - 1986. - Вып.22. - С.108-117.

О РАСЧЕТЕ потерь на спаде склонового стока в условиях лесостепной и степной зон Украины и Молдавии / Соавт. И.А.Светличная // Тр. УкрНИИ Госкомгидромета. - 1987. - Вып.220. - С. 16-20.

ОЦЕНКА влияния русловых карьеров на уровенный режим нижнего Днестра / Соавт. Р.П.Позднева // Метеорология, климатология и гидрология. - 1989. - № 24. - С.52-58.

РАСЧЕТНАЯ схема максимального паводочного стока на реках юга Украины / Соавт. С.В.Нагаева // Метеорология, климатология и гидрология. - 1991. - № 27. - С.161-169.

РЕДУКЦИЯ максимального стока дождевых паводков на территории Причерноморья / Соавт. С.В.Нагаева // Метеорология, климатология и гидрология. - 1991. - № 26. - С.40-46.

Гуревич
Борис Лазарович

22 лип. 1904 - 24 жовт. 1968

Математик, економікогеограф. Народився в Одесі в родині прикажчика мануфактурних складів. Вчився в гімназії, але вже тринадцятирічним змушений був працювати на кондитерській фабриці. Закінчив 1923 р. курси з підготовки до вищих учбових закладів і був зарахований студентом літературного відділення філологічного фак. ОІНО. На цьому ж фак. професійно глибоко вивчав і філософію. Після закінчення ін-ту викладав російську мову і літературу у школі та технікумі. У 1933-1938 рр. вчився на механіко-математичному фак. Московського ун-ту. Ще студентом почав працювати асистентом кафедри математики. 1940 р. вступив до аспірантури Московського педагогічного ін-ту ім. В.І.Леніна (кафедра алгебри й аналізу), водночас працював на тій же кафедрі асистентом. На початку Великої Вітчизняної війни був переведений для закінчення аспірантури до Томського ун-ту. 1943 р. добровільно вступив в армію. Того ж року екстерном закінчив Вищий військовий гідрометеорологічний ін-т, служив метеорологом у винищувальній авіації. Восени 1945 р. повернувся до Одеси. Подальша його діяльність пов'язана з географічним фак. ОДУ. Близько двадцяти років працював на кафедрі фізичної географії, читав курси математики, кліматології і метеорології, статистики. Опублікував низку наукових праць у

галузі теорії узагальнених функцій і динамічної метеорології. У 1954-1956 рр. у “Докладах АН ССРСР” і в “Трудах III Всесоюзного математического съезда” було надруковано серію його статей про новий тип функціонального простору, який дістав назву “Простір Гуревича”. 1957 р. захистив у Харківському університеті кандидатську дисертацію, присвячену задачі Коші для операторних рівнянь. У подальшому математична лінія досліджень Б.Л.Гуревича була продовжена в монографії (у співавторстві з професором МДУ Г.Є.Шиловим) “Интеграл, мера и производная”, широко відомої і за межами країни. Ці дослідження в галузі теоретичної математики сприяли плідній педагогічній діяльності в новому, математичному, напрямі в географії. 1963 р. перейшов на кафедру економічної географії, де “знайшов себе” як географ. Розробив і читав лекційний курс з математичних методів в геології, а відтак і в географії. У тісному контакті з провідними економікогеографами Одеси і Москви розробляв теоретичні проблеми географії. Першим у країні почав читати для географів спеціальні математичні курси. Готуючи докторську дисертацію, опублікував серію теоретичних праць з економічної оцінки земель, математичного методу в географії та географічних диференціацій і геоструктур. 1967 р. Б.Л.Гуревич спільно з московськими вченими професорами Ю.Г.Саушкіним і В.М.Гохманом зробив доповідь на Сьомому конгресі Асоціації районної науки в Гаазі “Some Basic Problems of Metageography”. Вона, як і його праці з математичної географії стали відомими в науковому світі. Особливе місце серед його праць посідає майже закінчена докторська дисертація. Його наукова спадщина знаходить все більше послідовників серед молодих географів.

НОВЫЕ типы пространств основных и обобщенных функций и задачи Коши для систем конечноразностных уравнений // ДАН СССР. - 1954. - Вып.99. - С.893-895.

РАСЧЕТ оптимального распределения вложений в "п" участков / Соавт. И.М.Ланда // Науч. ежегодник ОГУ. - 1960. - Вып.2.: Геогр. фак. - С.171-174.

МАТЕМАТИЧЕСКИЙ метод в географии / Соавт. Ю.Г.Саушкин // МГУ. Сер. геогр. - 1966. - № 1. - С.3-28.

ПЛОТНОСТЬ населения города и плотность вероятности случайной величины // Вестн. МГУ. Сер. геогр. - 1967. - № 1. - С.15-21.

ГЕОГРАФИЧЕСКАЯ дифференциация и ее меры в дискретной схеме // Вопр. географии. - 1968. - № 77. - С.15-43.

ОПЕРАТОР выравнивания и меры односторонности линейно-упорядоченных географических структур // Вопр. географии. - 1968. - № 77. - С.84-91.

ПРОБЛЕМЫ метагеографии / Соавт.: В.М.Гохман, Ю.Г.Саушкин // Вопр. географии. - 1968. - № 77. - С.3-14.

ИНТЕГРАЛ, мера и производная / Соавт. Г.Е.Шилов. - М.: Наука, 1964. - 211 с.

МЫМРИН И.В., СМОЛЬСКИЙ В.Л. Борис Лазаревич Гуревич (1904-1968) // Экономическая и социальная география в СССР: История и соврем. развитие: Кн. для учителя / Сост. Т.Е.Губанова. - М., 1987. - С.514-517.

ПАМ'ЯТІ Б.Л.Гуревича // Екон. географія. - 1972. - Вип.12. - С.188-189. - Підпис: Співробітники кафедри екон. географії Одес. держ. ун-ту.

САУШКИН Ю.Г., СМІРНОВ А.М., ШИЛОВ Г.Е. Памяти Бориса Лазаревича Гуревича // Вест. Моск. ун-та. - 1969. - №1. - С.111 - 112. - (Потери науки).

Борис Лазаревич ГУРЕВИЧ: [Некролог] // За наук. кадри. - 1968. - 29 жовт.

Данилов
Леонід Григорович

14 берез. 1874 - 28 листоп. 1928

Метеоролог. Народився в Оренбурзі в родині вчителя. Середню освіту здобув у гімназії в Уфі, вищу - на фізико-математичному фак. Казанського ун-ту. Після закінчення навчання (1895) залишився при ун-ті для підготовки до професорського звання. 1896 р. був призначений лаборантом Магнетно-метеорологічної обсерваторії ун-ту, завідував також метеорологічною мережею сходу Росії, керував нею до 1899 р. 1898 р. склав іспит на ступінь магістра фізичної географії та був зарахований приват-доцентом кафедри фізики та фізичної географії Казанського ун-ту. У 1899-1909 рр. - приват-доцент Новоросійського ун-ту, де викладав курс кліматології і динамічної метеорології, у 1900-1908 рр. - водночас і консультант-гідролог при комісії Казанської округи для дослідження Волги та її притоків. 1909 р. перейшов на службу до управління залізниць у Санкт-Петербурзі. Тут почав також редагувати метеорологічний відділ у журналі "Пути сообщения и водные пути" (1910-1912), а 1914 р. - відділ повідомлень про погоду в "Метеорологическом вестнике". 1914 р. Л.Г.Данилова спіткало велике нещастя - параліч ніг, він назавжди втратив можливість ходити. У 1915-1921 рр. послідовно завідував метеорологічним відділом Плотянської сільськогосподарської дослідної станції, працював метеорологом Одеського губземвідділу. 1921 р.

переїхав до Вінниці: завідував службою погоди Подільського відділу Сільськогосподарського наукового комітету України, впродовж кількох років очолював відділ, керував Подільським відділом Укрмету. 1927 р. переїхав до Києва і став на чолі новоутвореного Бюро довгострокових прогнозів при Укрметі. Передчасна смерть припинила його широку наукову роботу, що розгорнулася при організації нової справи.

Професор Данилов здобув світову славу, розробивши власний метод довгострокового прогнозування. У 1907-1915 рр. зібрав і обробив величезний матеріал, зробив попередні розрахунки. 1919 р. в Одесі приступив до практичного використання результатів, яких він дійшов, і склав перші довгострокові прогнози, спочатку на півтора-два тижні, а відтак - на місяць. У середині 1923 р., маючи на меті дати звіт про зроблене ним у галузі довгострокового прогнозування, приступив до своєї капітальної праці "Хвилі погоди". У грудні того ж року книга була завершена. Після створення Бюро довгострокових прогнозів Л.Г.Данилов дістав можливість для подальшої роботи над розвитком і удосконаленням свого методу прогнозування, але встиг лише визначити загальний напрям досліджень.

НОВЫЙ способ предсказания погоды на долгое время вперед: Система предсказания погоды инженера Демчинского и её применение к юго-западу России. - Одесса: "Славянская" тип. Н.Хрисогелос, 1900. - 31 с.

НЕКОТОРЫЕ особенности аномального климатического периода август 1898 - май 1899 года. - Одесса: Тип. акционер. Южнорус. о-ва печат. дела, 1901. - 64 с.

ЦЕНТРЫ действия атмосферы: К вопросу о закономерности аномалий климата внутропической области Старого света. - Одесса: "Экономическая" тип., 1902. - 542 с.

БАГАТОРІЧНІ періоди тиснення: Загальний характер погоди другої половини літа й осені 1924 року // Інформ. бюл. Укрмета. - 1924. - Т.3, чч.7-9; лип.-верес. - С.109-113.

ІМОВІРНИЙ стан погоди на березень-травень 1924 р. // Декад. бюл. Укрмета. - 1924. - Ч.7(37), берез. - С.4-6.

КОРОТКИЙ кліматичний нарис Поділля // Інформ. бюл. Укрмета. - 1924. - Т.3, чч.7-9; лип.-верес. - С.99-104.

КРАЩЕ пізно, як ніколи: (Іст. розвідка). // Інформ. бюл. Укрмета. - 1924. - Т.3, чч.7-9, лип.-верес. - С.126-127.

ЩЕ ПРО БАГАТОРІЧНІ періоди погоди // Інформ. бюл. Укрмета. - 1924. - Т.3, чч.10-12. - С.192-194.

[РЕЦ. на кн.]: А.Ф.Вангенгейм. Весна 1924 г. по предсказаниям Г.Г.О. и в действительности. Ч.1 (общий х-р весны.) - Л.: Изд-во Бюро погоды ГГО, 1924. - 8 с.+19 прил.

ВОЛНЫ погоды: Новый метод синоптического анализа. - К.: Укрмет, 1925. - 8 с.

О

ДАНИЛОВ Леонид Григорьевич // Наука и научные работники СССР. - Л., 1928. - Ч.VI: Научные работники СССР без Москвы и Ленинграда. - С.103.

ПРОФ. Леонід Григорович Данилов: [Некролог] // Погода й життя. - 1928. - Ч.11-12. - С.130-133: портр.

ТИХОМИРОВ Е. Л.Г.Данилов // Метеорол. вестн. - 1928. -
№12. - С.289-290.

Дергачов
Володимир Олександрович

9 верес. 1945

Економікогеограф. Народився в смт. Каримська, Читинської обл., в родині військовослужбовця. 1962 р., після закінчення середньої школи в Астрахані, вступив на географічний фак. МДУ, 1967 р. одержав диплом географа-економіста. Працював інженером-економістом в проектному ін-ті Держбуду БРСР у Мінську. 1969 р. як офіцер запасу був призваний на два роки в армію. Короткий час працював молодшим науковим співробітником Тихоокеанського ін-ту географії Далекосхідного наукового центру АН СРСР (Владивосток). У 1972-1975 рр. - аспірант кафедри економічної географії МДУ. З 1976 р. живе в Одесі, працює в Ін-ті проблем ринку і економіко-екологічних досліджень НАН України (раніше - Одеське відділення Ін-ту економіки), нині - на посаді завідувача відділу зони вільного підприємництва. У 1976-1992 рр. працював також на кафедрі економічної географії ОДУ. Дисертацію на звання кандидата географічних наук захистив 1976 р., на здобуття вченого ступеня доктора географічних наук - 1987 р. в МДУ ("Економіко-географічні проблеми освоєння берегової зони моря"). У званні професора - з 1990 р.

Основні праці присвячені проблемам теоретичної географії, економічної географії Світового океану та регіональної економіки. Широке розповсюдження дістали

розроблені ним положення про єдиний процес освоєння земної поверхні, про економічні, етнополітичні й екологічні контактні зони (теорія маргінальної компліментарності), основи еколого-економічного районування Світового океану і формування портово-промислових комплексів. Він ще за часів СРСР обґрунтував ідею переходу до відкритої економіки на основі формування вільних економічних зон. Є автором концепцій Одеської ВЕЗ і “Велика Одеса”, проєктів ЄВРАГЕЙТ, ЄВРАМАР. Його дослідження, присвячені приморським містам, дістали високу оцінку американського Наукового центру народонаселення (Ун-т Північної Кароліни - Ін-т міського і регіонального планування). Професор Дергачов, один із піонерів відродження вітчизняного підприємництва, був керівником правління асоціації підприємств “Співдружність” і зовнішньоекономічної компанії “Одесос”, вивчав закордонний досвід підприємницької діяльності в багатьох вільних економічних зонах Заходу і Сходу.

Автор понад 500 наукових праць.

ОСНОВЫ экономического районирования Мирового океана: Препринт науч. докл. / Ин-т экономики АН УРСР. - К., 1980. - 62 с.

ПРОБЛЕМЫ территориальной организации производительных сил в береговой зоне Черного и Азовского морей. - К.: Ин-т экономики АН УССР, 1983. - 48 с.

МОРСКОЕ хозяйство: социально-экономические аспекты формирования и развития / Соавт.: В.С.Панюков, А.Д.Крисилов; Отв. ред. А.П.Зайцев. - К.: Наук. думка, 1986. - 110 с.

ОСОБЕННОСТИ развития приморских поселений Украинской ССР в условиях интенсификации морехозяйственной деятельно-

сти / Соавт. Е.Л.Михайлюк. - К.: Ин-т экономики АН УССР, 1987. - 48 с.

ПОРТОВО-ПРОМЫШЛЕННЫЕ комплексы: Теория и практика формирования / Соавт.: В.К.Булитко, В.А.Яценко; Отв. ред. Б.В.Буркинский. - К.: Наук. думка, 1988. - 127 с.

МОРЕХОЗЯЙСТВЕННЫЙ комплекс: В 2 т. Т.1 / Соавт.: [Б.В.Буркинский, В.Н.Степанов и др.]. - К.: Наук. думка, 1991. - 348 с.

СВОБОДНАЯ экономическая зона - путь к возрождению Одессы. - Одесса, 1992. - 45 с. - (Науч.-практ. сер. "Свободное предпринимательство"; Вып.1).

СВОБОДНЫЕ экономические зоны в современном мире. - Одесса, 1992. - 70 с. - (Науч.-практ. сер. "Свободное предпринимательство"; Вып.3).

ЧЕРНОМОРСКИЙ район экономического сотрудничества. - Одесса, 1992. - 81 с. - (Науч.-практ. сер. "Свободное предпринимательство"; Вып.2).

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКАЯ этика: Дети лейтенанта Смита. - Одесса, 1993. - 54 с. - (Науч.-практ. сер. "Свободное предпринимательство"; Вып.4).

ЕВРАЗИЙСКИЕ ворота свободной торговли: Из прошлого в будущее. - Одесса: Логос, 1994. - 73 с.

ЗАРУБЕЖНЫЕ модели "экономического чуда": Украденный социализм или капитализм с человеческим лицом. - Одесса: Логос, 1994. - 53 с.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ инвестиционный проект ЕВРАГЕЙТ: Стратегия развития свободных экон. зон. - Одесса: Логос, 1994. - 53 с.

КОНЦЕПЦИЯ маргинальной комплиментарности / Под ред. А.И.Умова. - Одесса: Судходство, 1995. - 48 с.

ВВЕДЕНИЕ в теорию маргинальной комплиментарности / Под ред. А.И.Умова. - Одесса: Судходство, 1996. - 12 с.

ГЕОСТРАТЕГИЧЕСКАЯ концепция рубежного государства / Под ред. А.И.Умова. - Одесса: Судходство, 1996. - 24 с.

ЕВРАЗИЙСКИЕ рубежи вражды и мира / Под ред. А.И.Умова. - Одесса: Судходство, 1996. - 22 с.

“ЗАБЫТЫЙ гул погибших городов” Тавриды / Под ред. А.И.Умова. - Одесса: Судходство, 1996. - 12 с.

ОТКРЫТАЯ экономика Украины. - Одесса: Судходство, 1996. - 16 с.

ПАДЕНИЕ и взлет Китая / Под ред. А.И.Умова. - Одесса: Судходство, 1996. - 12 с.

СВОБОДНЫЕ экономические зоны в современном мире. - Одесса: Судходство, 1996. - 92 с.

“ТРОЯНСКИЙ конь” постсоветской модернизации / Под ред. А.И.Умова. - Одесса: Судходство, 1996. - 12 с.

УКРАИНСКОЕ Причерноморье. - Одесса: Судходство, 1996. - 12 с.

ФЕНОМЕН Одессы / Под ред. А.И.Умова. - Одесса: Судходство, 1996. - 8 с.

РАСКАЛЕННЫЕ рубежи: Очерки маргинальной коммуникативности / Под ред. А.И.Умова. - Одесса: Астропринт, 1998. - 104 с.

О

ДЕРГАЧОВ Володимир Олександрович // Геогр. енцикл. України. - К., 1993. - Т.3. - С.470: портр.

МАРТЫНОВСКИЙ С.В. Об авторе // Дергачев В.А. Евразийские ворота свободной торговли: Из прошлого в будущее. - Одесса, 1994. - С.4.

МАРТЫНОВСКИЙ С.В. Об авторе // Дергачев В.А. Международный инвестиционный проект ЕВРАГЕЙТ: Стратегия развития свободных экономических зон. - Одесса, 1994. - С.4.

Єлисеєва
Євгенія Володимирівна

19 груд.1932

Гідролог. Народилась у м.Армавірі, Краснодарського краю. Її батьки - агрономи-виноградарі. 1950 р. закінчила школу, 1955 р. - ОГМІ (за фахом інженер-гідролог). Трудову діяльність розпочала в системі гідрометеослужби СРСР на західному узбережжі Камчатки, в горах і тундрі басейну р.Бистрої. У 1959-1966 рр. працювала старшим інженером-гідрологом у гідрологічно-меліоративній експедиції Держземводгоспу УРСР, яка базувалася в Новій Каховці (Херсонська обл.), і вчилася в заочній аспірантурі при Державному гідрологічному ін-ті (м.Ленінград). Брала участь у розробці проекту будівництва водосховищ Дніпровського каскаду (прогноз щодо змін берегів, фільтрації і підтоплення територій); зробила аналіз впливу вже існуючих водосховищ на навколишнє середовище з метою своєчасного відселення населених пунктів із зони негативного впливу водосховищ (підтоплення, зсуви, осідання тощо). З 1966 р. працює в ОДУ: починала інженером, завідувачем Проблемної лабораторії інженерної геології. 1973 р. захистила в МДУ дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата географічних наук на тему “Формування профілю динамічної рівноваги піщаних обмилін, що розмиваються (на прикладі Каховського водосховища й шельфу північно-західного району Чорного моря)”. Того ж ро-

ку перейшла на кафедру фізичної географії і природокористування ОДУ. На цій кафедрі їй було надане звання доцента. З вересня 1996 р. обіймає посаду професора тієї ж кафедри. Педагогічну роботу (читає курси лекцій з загального землезнавства, гідрології, загальної геоморфології та ін.) поєднує з науковою за профілем кафедри. Спеціалізується в ерозіоведенні і агроєкології: вивчає ерозію в ярах і долинах малих рік Причорномор'я, районування і забруднення басейну Дністра, антропогенні порушення природного середовища в умовах розробки мінеральної сировини (Донбас, Приазов'я), лиманно-гирлові комплекси Причорномор'я, аналогове моделювання впливу меліорації на навколишнє середовище, природні умови рекреації в Причорномор'ї, математичне моделювання розвитку форм рельєфу. 1993 р. при Ін-ті географії АН України (Київ) захистила докторську дисертацію "Аналіз і моделювання загальних принципів розвитку екзогенних форм рельєфу". Є.В.Єлисеєва - учасниця багатьох наукових конференцій.

Автор 88 наукових праць.

К РАСЧЕТУ неустановившегося движения грунтовых вод при фильтрации из водохранилищ (плоская задача) // Сб. работ по гидрологии. - Л., 1964. - № 4. - С.52-72.

О СТАТИСТИЧЕСКИХ моделях при исследовании шельфа // Докл. симпоз. по инженерно-геологическим условиям шельфовой зоны Черного моря. - Батуми, 1971. - С.105-110.

ВЕРОЯТНОСТНЫЕ характеристики процесса оврагообразования (в долинах рек Северного Причерноморья, бассейнах Днестра и Южного Буга) // Физическая география и геоморфология. - К., 1983. - Вып.29. - С.55-59.

МАТЕМАТИЧЕСКОЕ и физическое моделирование в геоморфологии: [Учеб. пособие] / ОГУ. - Одесса, 1983. - 88 с. - Библиогр.: С.85-87.

К ОПРЕДЕЛЕНИЮ критерия экологического подобия в аналогии мелиорируемых территорий // Физическая география и геоморфология. - К., 1985. - № 32. - С.102-107.

К ВОПРОСУ количественной оценки антропогенных нарушений природной среды в условиях разработок минерального сырья // Физическая география и геоморфология. - К., 1986. - № 1. - С.139-143.

ОПРЕДЕЛЕНИЕ и динамика границ геотехнических систем // Физ. география и геоморфология. - К., 1986. - № 33. - С.17-22.

ЛИМАННО-устьевые комплексы Причерноморья: Геогр. основы хоз. освоения / Соавт.: Т.Д.Борисевич, В.М.Воскобойников, Е.Г.Коникив и др.; Под ред. Г.И.Швебса. - Л.: Наука, 1988. - 303 с.

РОЛЬ антропогенного фактора (горнодобывающих предприятий) в формировании стока р.Ингулец / Соавт. А.С.Головатюк // Метеорология, климатология и гидрология. - 1989. - Вып.25. - С.119-124.

МЕТОДИКА исследования взаимодействия природы и общества и ее реализации на примере бассейна Днестра / Соавт.: С.А.Антонова, Ю.Н.Соколов, Е.С.Пак. - Одесса: АН УССР. ЮНЦ, 1990.

ЛАНДШАФТНО-БАССЕЙНОВАЯ основа системы мелиоративного мониторинга (бассейна Днестра) // Материалы III Всесоюз. конф. по природно-мелиоративному мониторингу. - Спб, 1993. - С.117-126.

ИЗУЧЕНИЕ, оценка и районирование рекреационных ресурсов Причерноморья Украины // Геоэкология рекреационных зон Украины. - К.: Изд-во КГУ, 1996.

Єфімов
Владислав Анатолійович

16 черв. 1940

Геофізик. Народився в Ленінграді (нині Санкт-Петербург) в родині службовця. 1959 р. закінчив середню школу, 1964 р. - метеорологічний фак. Ленінградського гідрометеорологічного ін-ту. Перше місце роботи - Головна геофізична обсерваторія ім О.І.Восійкова. 1968 р. на вченій раді обсерваторії захистив дисертацію на звання кандидата фізико-математичних наук на тему: "Розв'язання нелінійних рівнянь динаміки атмосфери в сферичній системі координат". 1972 р. обійняв посаду старшого наукового співробітника відділу довгострокових метеорологічних прогнозів у НДІ Арктики і Антарктики. Дисертацію на звання доктора фізико-математичних наук захистив 1973 р. на вченій раді ААНДІ ("Математичне моделювання довгострокових нестационарних планетарних процесів у системі "океан-атмосфера"). У вченому званні старшого наукового співробітника затверджений 1978 р., за два роки обійняв посаду заступника директора з наукової роботи, а ще за кілька місяців - директора Хабаровського філіалу Гідрометеорологічного науково-дослідного центру СРСР. 1988 р. затверджений у вченому званні професора. Через погіршення стану здоров'я 1989 р. переїхав до Одеси і обійняв посаду професора кафедри загальної та прикладної

кліматології. Останнім часом завідує в ін-ті кафедрою фізики атмосфери.

Основним напрямом наукової діяльності В.А.Єфімова є дослідження гідродинамічних методів прогнозування погоди і гідродинамічних процесів атмосфери і океану. Як старший науковий співробітник брав участь у 20-й Радянській Антарктичній експедиції (1974-1976). Продовжував наукову роботу і на посаді директора Хабаровського філіалу ГМЦ СРСР. Під його керівництвом та за його участю виконано 7 науково-дослідних праць, присвячених розробці методів довгострокового і короткострокового прогнозування погоди. Керував підготовкою 6 кандидатських дисертацій.

В.А.Єфімов - автор 65 наукових праць. Нагороджений знаком "Відмінник гідрометслужби СРСР".

РЕШЕНИЕ гидродинамических задач на сфере методом разделения переменных // Тр. ГГО. - 1968. - Вып.197. - С.81-87.

СПЕКТРАЛЬНАЯ форма уравнений динамики атмосферы для системы обобщенных сферических функций // Метеорология и гидрология. - 1969. - № 8. - С.15-24.

СПЕКТРАЛЬНОЕ разложение векторных полей ветра // Тр. ГГО. - 1969. - Вып. 236. - С.146-154.

ИНВАРИАНТНО-ГРУППОВОЙ метод в краевых задачах планетарной динамики атмосферы // Тр.ГГО. - 1970. - Вып.256. - С.147-154.

К ЧИСЛЕННОМУ моделированию динамического режима атмосферы в высоких широтах южного полушария // Тр. ГГО. - 1970. - Вып.256. - С.155-167.

НЕЛИНЕЙНЫЕ факторы в планетарной динамике и их связь с макромасштабной турбулентностью / Соавт. Г.И.Рейнюк // Тр. Аркт. и антаркт. ин-та. - 1972. - Т.313. - С.251-264.

СПЕКТРАЛЬНЫЙ анализ компонент корреляционного тензора макромасштабной турбулентности / Соавт. Г.И.Рейнюк // Тр. ГГО. - 1972. - Вып.273. - С.50-60.

МОДЕЛИРОВАНИЕ динамического и термического взаимодействия между тропосферой, стратосферой и мезосферой / Соавт.: Л.Р.Ракитова, Л.К.Ефимова // Изв. АН СССР. Сер. физики атмосферы и океана. - 1974. - Т.10, № 12. - С.1243-1254.

К РАСЧЕТУ главных осей тензорных эллипсов внешних напряжений, действующих на ледяной покров // Тр. ААНИИ. - 1974. - Т.316. - С.52-58.

ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЙ прогноз поля AT_{500} для высоких широт южного полушария // Проблемы Арктики и Антарктики. - 1975. - Вып.46. - С.5-16.

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ принципов макроциркуляционного метода в гидродинамическом долгосрочном прогнозе // Тр. ААНИИ. - 1976. - Т.330. - С.50-77.

МАТЕМАТИЧЕСКОЕ моделирование долговременных нестационарных планетарных процессов в системе "океан-атмосфера". - Л.: Гидрометеиздат, 1976. - 255 с.

НАТУРНЫЕ и модельные исследования нелинейных факторов бароклинного движения - одна из возможных проблем программы ПОЛЭКС-Юг // Проблемы Арктики и Антарктики. - 1976. - Вып.47. - С.145-153.

ОБ ИСПОЛЬЗОВАНИИ методов математического моделирования для изучения преобразования форм атмосферной циркуляции // Тр. ААНИИ. - 1976. - Т.330. - С.109-114.

РАСЧЕТ зон фронтогенеза в Антарктике / Соавт. Г.И.Рейнюк // Информ. бюл. САЭ. - 1977. - Вып.94. - С.17-24.

ПРЕДВАРИТЕЛЬНАЯ математическая модель реконструкции климатов прошлого по опорной информации гляциологических данных антарктического континентального ледника // Тр. ААНИИ. - 1976. - Т.357. - С.5-11.

МАТЕМАТИЧЕСКАЯ теория экспериментов по долгосрочному прогнозу динамики атмосферы южного полушария // Тр. ААНИИ. - 1982. - Т.365. - С.12-115.

СПЕКТРАЛЬНАЯ гидродинамическая модель прогноза H_{500} на срок до 10 суток / Соавт.: М.П.Евсеев, Г.И.Ефимова // Тр. Гидрометцентра СССР. - 1982. - Вып. 251. - С.27-50.

ЧЕТЫРЕХМЕРНЫЙ объективный анализ предварительной информации для моделей декадного гидродинамического прогноза / Соавт. С.А.Петрусенко // Тр. ААНИИ. - 1982. - Т.375. - С.27- 39.

АНАЛИЗ связи динамики в средней тропосфере с термодинамическим состоянием приземного слоя / Соавт. С.А.Чайкина // Тр. Гидрометцентра СССР. - 1983. - Вып.252. - С.83-89.

К РАСЧЕТУ нелинейного взаимодействия атмосферных движений / Соавт. Г.И.Ефимова // Тр. Гидрометцентра СССР. - 1983. - Вып.252. - С.68-75.

ГИДРОДИНАМИЧЕСКИЙ метод прогноза на декаду и на месяц // Тр. Гидрометцентра СССР. - 1987. - Вып.285. - С.3-94.

*Зелінський
Ігор Петрович*

16 серп. 1933

Геолог, геоморфолог. Народився в м.Первомай-ську, Миколаївської обл., в родині службовця. 1952 р. закінчив середню школу, 1957 р. - геологічне відділення геолого-географічного фак. ОДУ. Дістав призначення до Українського відділення ВНДІ “Гідропроєкт” (м.Харків), де працював старшим інженером. Протягом двох років знаходився у службовому відрядженні в Іраку. Повернувшись з відрядження (1962), переїхав до Одеси, працював в ОДУ. Обіймав посади старшого інженера, заступника завідувача Проблемної лабораторії інженерної геології. Водночас читав курс геології і розвідки родовищ корисних копалин. 1964 р. призначений на посаду керівника Проти-зсувного управління Одеського облвиконкому. З січ. 1969 р. по вересень 1970 р. навчався в очній аспірантурі при кафедрі ґрунтознавства й інженерної геології геологічного фак. МДУ. 1970 р., після захисту дисертації на здобуття вченого ступеня кандидата геолого-мінералогічних наук (“Інженерно-геологічний аналіз протизсувних заходів м.Одеси”), дістав призначення в ОДУ, працював старшим викладачем, потім доцентом кафедри геології ОДУ. У 1970-1979 рр. - декан геолого-географічного фак., 1972 р. затверджений у вченому званні доцента по кафедрі геології. 1977 р. був обраний завідувачем кафедри загальної і морської геології, 1979 р. - завідувачем кафедри інженерної геології і гідрогеології. 1979 р.

став проректором з учбової, а наступного року - з наукової роботи. Того ж року захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора геолого-мінералогічних наук "Теоретичні й методичні основи моделювання зсувів". З 1982 р. - професор. У 1987-1995 рр. - ректор ОДУ. Цю посаду залишив за станом здоров'я, але до 1997 р. продовжував працювати завідувачем кафедри інженерної геології та гідрогеології. З березня 1997 р. - професор кафедри. Розробив і веде курси лекцій і практичні заняття з механіки ґрунтів, динаміки підземних вод, інженерно-геологічних розрахунків, моделювання.

Професор І.П.Зелінський - видатний вчений-геолог. Відомий працями з інженерної геології, в тому числі геодинаміки прибережної зони, шельфу і глибоководних частин океанів та морів. Працює над розробкою теоретичних і методичних основ моделювання геодинамічних процесів і умов формування схилів, над удосконаленням методів прогнозування динаміки геологічного середовища узбережжя моря, морського дна і водосховищ. Під його керівництвом підготовлено і захищено 15 кандидатських і 2 докторські дисертації. І.П.Зелінський - академік Міжнародної академії наук Євразії (МАНЕ) та кількох вітчизняних (інженерних наук, вищої школи, екологічної), член Міжнародної асоціації інженерної геології, керівник Національного комітету інженерів-геологів, член Президії національної асоціації інженерів-механіків, керівник спеціалізованої ради ОДУ із захисту докторських дисертацій з інженерної геології і геології океанів і морів. Лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки за 1996 р.

Автор 150 наукових праць.

Игорь Петрович ЗЕЛИНСКИЙ: Библиогр. указ. / Сост. и авт. вступ. ст. М.А.Подрезова; Ред. С.М.Кириченко; ОГУ им. И.И.Мечникова. Науч. б-ка. - Одесса, 1997. - 33 с. - (Сер. Библиография ученых ун-та; Вып. Геологи).

*Іваненко
Олександр Григорович*

13 серп. 1934

Гідролог. Народився в с.Шевченковому, Одеської обл., в селянській сім'ї. 1959 р. закінчив середню школу в смт. Комінтернівському, 1957 р. - Одеський гідрометеорологічний ін-т. Працював інженером-гідрологом і керівником Кишинівської гідрометеостанції. 1959 р. вступив до аспірантури ОГМІ. З 1962 р. працює в цьому ін-ті. Починав асистентом, був старшим викладачем кафедри гідрології, у 1965-1967 рр. - деканом гідрологічного фак., у 1967-1973 рр. - проректором з наукової роботи. З 1973 р. завідує кафедрою водних досліджень. Кандидатську дисертацію "Генетичний метод розрахунку максимальних витрат зливових паводків на ріках Закарпаття" захистив 1963 р. Докторську дисертацію "Просторова нерівномірність факторів дощового стоку і розрахунок паводків" захистив 1986 р.

Наукові дослідження - в галузі математичного моделювання гідрологічних процесів поверхневого скилового та дренажного стоків, моделювання процесів стоку наносів агрохімікатів і забруднень з поверхні річкових басейнів. Ця робота має велике практичне значення для розроблення заходів щодо захисту природної води від забруднення. О.І.Іваненко вивчає також можливості застосування аерокосмічної інформації для прогнозування і розрахунку стоку води і виносу

речовин з річкових водозборів в річки й водомища. Автор 20 наукових праць.

ИССЛЕДОВАНИЕ скоростей добегания паводков на реках Закарпатской области // ОГМИ. - 1961. - Вып.24. - С.52-59.

МЕТОД расчета вероятных максимальных расходов ливневых и дождевых вод для рек и временных водотоков Украинских Карпат (с применением номограмм) / Соавт. О.Н.Мельничук // Метеорология, климатология и гидрология. - 1969. - Вып.5. - С.154-163.

РАСЧЕТ гидрографов дождевых паводков для малых водосборов между изохрон с учетом переменной скорости добегания воды // Тез. докладов Всесоюз. конф. "Теоретические основы противоэрозийных мероприятий". - Одесса, 1979. - С.94-95.

РАСЧЕТ гидрографа дождевого паводка стока в горных условиях // Тр. УкрНИИ Госкомгидромета. - 1984. - Вып.200. - С.33-43.

К ОЦЕНКЕ однородности полей дождевых осадков и склонового стока // Тр. УкрНИИ Госкомгидромета. - 1986. - Вып.211. - С.114-123.

РАСЧЕТ дождевых паводков на основе учета полей факторов стока // Водные ресурсы. - 1986. - № 4. - С.38-46.

РАСЧЕТ склонового стока для проектирования почвозащитной системы контурно-мелиоративного земледелия / Соавт. Н.А.Болдышева // Метеорология, климатология и гидрология. - 1991. - Вып.26. - С.3-9.

ВОДНОЕ хозяйство и водохозяйственные расчёты: Учебник / Соавт. Г.С.Арсеньев. - СПб: Гидрометиздат, 1993. - 272 с.

МОДЕЛИРОВАНИЕ полей дождевых осадков для водосборов юго-западного Причерноморья // Метеорология, климатология и гидрология. - 1995. - Вып.32. - С.183-193.

○

ІВАНЕНКО Олександр Григорович // Геогр. енцикл. України. - К., 1993. - Т.3. - С.474-475: портр.

Кисельов
Костянтин Корнелійович

25 груд. 1874 - ?

Гідролог. Народився в м.Олександрівську, Катеринославської губ. (тепер Запоріжжя), в родині службовця. Вчився у Харківському хліборобському училищі, а потому - на меліоративному відділенні Московського сільсько-господарського ін-ту, який закінчив 1901 р. за фахом інженер-агроном. Вважаючи свою підготовку недостатньою, того ж року вступив до Катеринославського гірничого ін-ту. По його закінченні (1907) працював маркшейдером на Кам'янському руднику біля ст. Алмазна, управляючим Максимівською шахтою (м.Кадіївка, нині Стаханов). У 1910-1921 рр. працював на різних посадах у кількох установах: завідував лабораторією М-ва хліборобства у Ташкенті, гідрометричними дослідженнями при Управлінні робіт в середньому та нижньому Поволжі, був гідрологом при Московському обл. комісаріаті хліборобства. Викладацьку діяльність розпочав 1921 р. на меліоративному фак. сільськогосподарського ін-ту (м.Горки, Беларусь), де викладав гідрологію і гідрометрію. 1929 р. - професор Харківського сільськогосподарського ін-ту, у 1931-1933 рр. - професор Інженерно-меліоративного ін-ту (Одеса) і гідролог при УНДІ меліорації, який тоді знаходився в Одесі. У 1934-1941 рр. обіймав посаду професора кафедри гідрології і гідрометрії в Харківському гідрометеорологічному ін-ті, у

1936-1938 рр. був також деканом гідрологічного фак. Вчений ступінь кандидата технічних наук був йому присуджений 1937 р. без захисту дисертації. В період окупації жив у Харкові, Полтаві. Короткий час викладав у сільськогосподарському технікумі в Лубнах, потім працював там комірником. Після визволення Лубенського району працював бібліотекарем на Українській дослідній станції лікарських рослин у с.Березоточа. 1944 р. повернувся до Харкова. Разом з гідрометеорологічним ін-том переїхав до Одеси. В ОГМІ був зарахований на посаду завідувача кафедри водних досліджень, працював там до 1948 р. За сумісництвом працював в ОДУ на кафедрі метеорології і гідрології. У 1948-1953 рр. завідував кафедрою гідрології і метеорології ОДУ, звідси пішов на пенсію. Читав курси лекцій з гідрометрії, океанології і гідрології, проводив практичні заняття з гідрометрії.

Наукову діяльність розпочав 1907 р. Працюючи в рудниках, вивчав підземні води, вельми небезпечні для шахт. Знаходячись у Туркестані, провадив систематичне дослідження поверхневих вод з метою розвитку іригації, вивчав завислі й розчинні частки річкової води.

Автор 20 друкованих праць.

○

ОТЧЕТ о работах лаборатории Гидрометрической части // Отчет гидрометрической части за 1911 год. - СПб,1912. - Т.1, вып.4. - С.119-269.

ОСНОВЫ построения научно-исследовательской работы вод для целей мелиорации: (Предвар. соображения) // Сов. строительство. - 1929. - № 5. - С.3-24. - Отд. отт.

○

КИСЕЛЕВ Константин Корнелиевич // Наука и научные работники СССР. - Л., 1928. - Ч. VI: Науч. работники СССР без Москвы и Ленинграда. - С. 169.

КИСЕЛЕВ К.К. // ООГА, - Ф. №1438. - Оп. №12. - Ед. хр. № 50. - Лл. 90-91.

Климентов
Леонід Вікторович

26 груд. 1892 - 20 жовт. 1989

Географ, геоботанік. Народився в м.Темір-Хан-Шура (тепер Буйнакськ, Дагестан). Закінчив реальне училище в м.Єйську і природознавче відділення фізико-математичного фак. Новоросійського ун-ту (1918). Учень Г.І.Танфільєва. Після закінчення навчання був аспірантом на кафедрі географії. 1920 р. обійняв посаду доцента ІНО. На той час працював також в Українському учительському ін-ті та Ін-ті соціального виховання. Кілька років працював у Німецькому педагогічному ін-ті (в.о. професора топографії на кафедрі фізичної географії, завідувач кафедри ботаніки та географії, завідувач кафедри історії та географії). 1934 р. затверджений у вченому званні доцента кафедри фізичної географії ОПІ, водночас був доцентом кафедри фізичної географії ОДУ. З 1938 р., після арешту проф. О.О.Сухова, завідував кафедрою фізичної географії СРСР. Під час окупації Одеси залишався в місті, працював в Ун-ті Трансністрії. Після повернення ОДУ з евакуації завідував там кафедрою фізичної географії. Протягом довгого часу за сумісництвом працював доцентом кафедри фізичної географії ОПІ.

Наукові дослідження розпочав ще 1918 р., здійснивши подорож у район Головного Кавказького хребта, де проводив спостереження над змінами високогірної і степової рослинності

вздовж дороги Кисловодськ - Бермамит. 1919 р. виконав унікальну на той час рельєфну карту району Кисловодська (4550 км², зберігається на кафедрі фізичної географії ОДУ). Л.В.Климентов вивчив Кардашинське торфовище в долині Дніпра (1924), ретельно дослідив рослинність і динаміку ландшафтів плавнів у пониззях Дністра і Дніпра, склав характеристику рослинності Одеської області. Провадив дослідження температури води Куяльницького лиману, льодового покриву Одеської затоки і процесів замулювання у пониззі Дністра, їх еволюцію. Наукову діяльність продовжував і після виходу на пенсію (1953): обробляв матеріали з власного архіву, надрукував ряд наукових праць і статей, зокрема, спогади про своїх вчителів Г.І.Танфільєва і В.Б.Лебедева, бібліографічний покажчик, присвячений О.В.Клосовському.

Л.В.Климентов - автор понад 30 праць.

○

ОПЫТ солнечного нагрева рапы на Куяльницком лимане в 1921 г. / Под ред. Е.М.Брусилковского, М.А.Егунова, Г.И.Тан-фильева // Одесский бальнеологический сборник. - Одесса: Изд. Одес. курорт. упр. - 1922. - С.73-75.

О ЛЕДЯНОМ покрове Одесского залива // Вісн. Одес. коміс. краєзнавства при УАН. - 1924. - Ч.1. - С.7.

К ГИДРОЛОГИИ Куяльницкого лимана // Вісн. Одес. коміс. краєзнавства при УАН. - 1924. - Ч.1. - С.6-7.

ПЛАН и карта. Чтение. Картометрия. - [X.]: Госиздат Украины; Херсон: Тип. Окрисполкома им. В.И.Ленина, 1924. - 98 с.; 51 черт.; гипсометрич. карта.

ЗАМЕТКА о растительности солончаков в районе села Раденского, Херсонского округа // Вісн. Одес. коміс. крас-знавства при Всеукр. АН. - 1925. - №2-3. - С.24-25.

К ХАРАКТЕРИСТИКЕ растительности нижнеднепровских песков // Тр. Юж. обл. мелиор. орг. - Одесса, 1926. - Т.6. - С.65-87.

НЕСКОЛЬКО замечаний о распределении высокогорной и степной растительности в районе дороги Кисловодск-Бермамыт // Зап. Одес. о-ва естествоиспытателей. - 1928. - Т.XLIV. - С.171-190.

К ИЗМЕНЕНИЯМ в растительном составе Белого оз. (по данным 1918-1928 гг.) // Зап. Одес. о-ва естествоиспытателей. - 1929. - Т.XLV. - С.87-94.

О РАСТИТЕЛЬНОСТИ лиманов Кучурган и Бейкуш и их прибрежий // Вісн. Одес. коміс. красзнавства. - 1929. - Ч.4-5. - С.10-14.

ПЫЛЬЦА сосны в слоях Кардашинского торфяника // Зап. Одес. о-ва естествоиспытателей. - 1929. - Т. XLV. - С.15-16.

НАРИС ґрунтів та рослинності степової України // Степова Україна. - 1930. - С.17-30.

ПРИРОДА Правобережного Причерноморья: (Территории Измаильской, Одесской, Николаевской и западной части Херсонской областей). - Одесса, 1951. - 273 с.

Гавриил Иванович ТАНФИЛЬЕВ: К 25-летию со дня смерти (1928-1953) // Тр. ОГУ. Сб. биол. фак. - 1953. - Т.6. - С.233-254.

Вячеслав Бонифатьевич ЛЕБЕДЕВ: К 20-летию со дня смерти (1931-1951) // Сб. геол.-геогр. фак. - 1954. - Т.2. - С.307-309. - (Тр. ОДУ).

ПЛАВЫ низовьев Днестра и Днепра, их генезис и некоторые свойства // Изв. Всесоюз. геогр. о-ва. - 1954. - № 1. - С.80-85.

КУЛЬТУРНО-ТЕХНИЧЕСКАЯ и геоботаническая характеристика приустьевой части нижнеднепровской поймы и ее плавней: (Разд. из техн. ч. "Проекта осушения и сельскохозяйственного использования днепровских плавней"). - Одесса: Укркиппроводхоз, 1955. - 118 с.

РАСТИТЕЛЬНОСТЬ Одесской области // Тр. ОГУ. - 1962. - Т.152, вып.10: Геол.-геогр. науки. - С.85-95.

ДИНАМИКА ландшафта плавней части поймы Нижнего Днестра // Изв. Всесоюз. геогр. о-ва. - 1963. - Т.95. - С.533-536.

О СОДЕРЖАНИИ понятия "Плавни" // Ботан. журн. - 1964. - № 1. - С.127-130.

ЧТО такое плавны // Изв. Всесоюз. геогр. о-ва. - 1964. - № 1. - С.64-67.

КЛИМЕНТОВ Леонид Викторович // Русские ботаники: Биографо-библиогр. словарь. - М., 1952. - Т.4. - С.195.

КЛИМЕНТОВ Леонид Викторович // Наука и научные работники СССР. - Л., 1928. - Ч.6: Науч. работники СССР без Москвы и Ленинграда. - С.172.

*Ковалевський
Віктор Володимирович*

5 квіт. 1937

Економікогеограф. Народився в смт. Іванівка, Одеської області, в родині службовця. 1955 р. закінчив середню школу в м.Білгород-Дністровському, 1960 р. - геолого-географічний фак. ОДУ. Відтак працював інженером-грунтознавцем в лабораторії ґрунтознавства, асистентом, доцентом кафедри економічної географії та історії народного господарства Одеського кредитно-економічного ін-ту (пізніше ОІНГ). Закінчив аспірантуру, 1968 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата економічних наук на тему: "Промисловість півдня України в період відбудови (1921-1925)". Завідував кафедрою економічної географії ОІНГ, був доцентом кафедри регіональної економіки і підприємництва (створена на основі кафедр економічної географії і народного господарства), 1995 р. перейшов на щойно створену кафедру екології, розміщення продуктивних сил і технології Одеського економічного ун-ту (колишній ОІНГ). Читає курси з розміщення продуктивних сил, економіки природокористування, основ екології.

Перша друкована праця В.В.Ковалевського з'явилася в "Працях ОДУ" (1960) і містила фізико-географічну характеристику Куяльницького пересипу (керівник проф. С.Т.Белозоров). Подальша наукова діяльність спрямована на дослідження пи-

тань економічної географії в цілому, теорії розміщення продуктивних сил, географії населення, економіки природокористування. Брав участь у ряді географічних з'їздів, наукових конференцій та нарад. Член Географічного товариства України. Неодноразово обирався членом вченої ради Одеського відділення географічного т-ва України.

Автор 53 наукових праць, зокрема, кількох методичних посібників, статей в енциклопедичних виданнях.

ФІЗИКО-ГЕОГРАФІЧНА характеристика Куяльницького пересипу // Праці ОДУ. - 1960. - Т.150, вип.6. - С.121-127.

НАЧАЛЬНЫЙ период строительства железных дорог на территории Черноморского экономического района // Вопросы конкретной экономики. - К., 1964. - Вып.2. - С.39-43.

ВЛИЯНИЕ акцизов на развитие промышленности в восстановительный период (1921-1925) // Финансы и кредит. - 1966. - № 3. - С.143-151.

ПРО ДЕЯКІ особливості концентрації виробництва в промисловості півдня України в період імперіалізму // Соціально-економічні передумови соціалістичної революції. - К., 1967. - С.42-52.

НАДРІЧНЕ // Історія міст і сіл: Одеська обл. - К., 1969. - С.796.

ПЕТРІВСЬК // Історія міст і сіл: Одеська обл. - К., 1969. - С.797.

ДО ПИТАННЯ про формування промислової структури Південного економічного району // Екон. географія. - 1972. - № 12. - С.126-131.

СОЦИАЛЬНЫЕ аспекты миграции населения в СССР // Філософська думка. - 1973. - № 6. - С.22-27.

ГОРОД как элемент системы расселения // Економ. географія. - 1976. - № 20. - С.17-24.

НАСЕЛЕНИЕ и трудовые ресурсы. Эконом. ситуация зоны / Соавт. Л.А.Сандюк // Город Ильичевск в XII пятилетке (1986-1990 гг.) / Отв. ред. А.М.Гольдберг. - Одесса; Ильичевск, 1985. - С.5-23.

ОСОБЕННОСТИ экологического образования и воспитания в экономическом вузе / Соавт. Л.А.Сандюк // Проблемы высшей школы - К., 1990. - Вып.71. - С.111.

РОЗМІЩЕННЯ продуктивних сил: Навчал. посібник / Співавт.: О.Л.Михайлюк, В.Ф.Семенов; За ред.В.В.Ковалевського та О.Л.Михайлюк. - К.: Либідь, 1996. - 24 с.

Коников
Євген Георгійович

30 лип. 1954

Геолог. Народився в Одесі в робітничій родині. 1971 р. закінчив одеську школу № 103, 1975 р. - геолого-географічний фак. (фах “гідрогеологія та інженерна геологія”) ОДУ. Працював в ун-ті, спочатку молодшим, а з 1980 р. - старшим науковим співробітником Проблемної науково-дослідної лабораторії інженерної геології узбережжя моря, водосховищ та гірських схилів (ПНІЛ-1). 1983 р. захистив кандидатську дисертацію “Склад, будова, властивості і порові води голоценових глинистих відкладень Чорного моря і причорноморських лиманів”. 1989 р. Колегія ВАК СРСР надала йому вчене звання старшого наукового співробітника. З 1991 р. і по теперішній час за сумісництвом обіймає посаду доцента кафедри інженерної геології і гідрології, з 1994 р. - заступник декана геолого-географічного фак. На громадських засадах - завідувач ПНІЛ-1. На здобуття вченого ступеня доктора геологічних наук 1995 р. захистив дисертацію “Вплив умов опадонакопичення і літогенезу морських і лагунно-лиманових відкладів Азово-Чорноморського басейну”.

Наукова діяльність спрямована на вивчення історії геологічного розвитку Азово-Чорноморського басейну в плейстоцені і голоцені та питань морської інженерної геології. Є.Г.Коников - член кількох наукових організацій: бюро Ради з

інженерної геології при Академії інженерних наук України, Наукової ради з інженерної геології та гідрології ПНЦ АН України, Нью-Йоркської академії наук, спеціалізованої ради ОДУ з присудження вченого ступеня кандидата наук (1987-1992).

Автор 35 наукових праць.

○

ЗАКОНОМЕРНОСТИ формирования инженерно-геологических свойств лиманных и морских илов СЗ Причерно-морья / Соавт.: В.М.Воскобойников, М.Ф.Ротарь, Ю.В.Леонов // Материалы по изучению четвертичного периода на территории Украины. - К.: Наук. думка, 1982. - С.123-131.

СОСТАВ и строение морских мелководных и переходных фаций голоценовых донных отложений северо-западного шельфа Черного моря и причерноморских лиманов / Соавт.: В.М.Воскобойников, М.Ф.Ротарь, Ю.В.Леонов // Материалы по изучению четвертичного периода на территории Украины. - К., 1982. - С.123-132: ил.

ГЕОЛОГИЯ шельфа УССР: Лиманы / Соавт.: И.И.Молодых, В.П.Усенко, Н.Н.Палатная и др. - К.: Наук. думка, 1984. - 176 с.

ГЕОЛОГИЯ шельфа УССР: Литология / Соавт.: В.И.Мельник, Ю.И.Иноземцев. - К.: Наук. думка, 1985. - 192 с.

ПОРОВЫЕ и субмаринные воды и методы их изучения / Соавт.: К.Н.Пронин, О.Ф.Потапенко, И.М.Бейсарович и др.; ИГН АН УССР. - К., 1986. - 66 с.

ЛИМАННО-УСТЬЕВЫЕ комплексы Причерноморья: географические основы хозяйственного освоения / Соавт.: Г.И.Швебс, Ю.А.Амброз, Р.А.Витюкова и др. - Л.: Наука, 1988. - 303 с.

ИНЖЕНЕРНАЯ геология СССР. Шельфы СССР / Соавт. К.И.Джанджгава, И.С.Комаров, Я.В.Неизвестнов и др. - М.: Недра, 1990. - 240 с.

ЗАКОНОМЕРНОСТИ формирования четвертичных отложений платформенного шельфа / Соавт.: В.М.Воскобойников, Б.И.Краковский // Антропогенные (четвертичн.) формации Украины. - К., 1991. - С.112-120.

ГИДРОГЕОХИМИЧЕСКАЯ типизация поровых растворов верхнеплейстоценголоценовых отложений Черного моря // Геол. журн. - 1992. - № 3. - С.100-107.

ГИДРОГЕОХИМИЧЕСКАЯ эволюция Азово-Черноморского бассейна в позднем плейстоцене и голоцене // Океанология. - 1993. - Т.33, № 2. - С.217-223.

ДИФФУЗИОННАЯ проницаемость и прогнозирование солепереноса в лиманно-морских грунтах // Геоэкология. - 1993. - № 6. - С.43-58.

ОСОБЕННОСТИ формирования инженерно-геологических свойств глинистых лиманно-морских голоценовых грунтов // Геоэкология. - 1994. - № 3. - С.52-68.

ИНЖЕНЕРНА геологія в ОДУ: Історія, розвиток, перспективи / Співавт.: І.П.Зелінський, В.М.Воскобойников, Є.А.Черкез // Вестн. ОГУ. - 1995. - № 1. - С.121-126.

Красеха
Єрофій Никифорович

1 січ. 1940

Географ-грунтознавець, біогеограф, фізикогеограф. Народився в с.Хряски, Колківського району, Волинської обл., в селянській родині. У м.Новий Буг закінчив середню школу і технікум механізації та електрифікації сільського господарства. Був бригадиром тракторної бригади в одному з колгоспів Братського району, Миколаївської обл., робітником-механіком - у Березівській геолого-развіду-вальній експедиції (Краснодарський край), працював на металургійному та ремонтному заводах у Кривому Розі. 1961 р. вступив на географічний фак. ОДУ, через те, що у 1963-1966 рр. проходив військову службу, навчання завершив лише 1969 р. Працював у науково-дослідному секторі при кафедрі ґрунтознавства та географії на посаді інженера-грунтознавця. 1971 р. був призначений начальником ґрунтової експедиції і старшим науковим співробітником, у 1973-1977 рр. вчився в заочній аспірантурі, 1977 р. став старшим викладачем кафедри ґрунтознавства та географії ґрунтів. Кандидатську дисертацію “Сірі лісові ґрунти в системі структури ґрунтового покриву Кеть-Єнісейського межиріччя” захистив 1980 р. Був обраний на посаду доцента кафедри ґрунтознавства та географії ґрунтів. 1990 р. на здобуття вченого ступеня доктора біологічних наук захистив дисертацію “Просторова організація ґрунтового покриву Се-

реднього Сибіру”. 1991 р. обраний на посаду професора кафедри ґрунтознавства та географії. З 1996 р. - завідувач кафедри географії України. Читає такі фундаментальні курси, як “Біогеографія з основами екології”, “Історія та методологія ґрунтознавства”, “Картографія ґрунтів” та ін.

Є.Н.Красеха - представник школи доктора сільськогосподарських наук, професора І.М.Гоголева. Фахівець у галузі географії та картографії ґрунтів, структури ґрунтового покриву. Займається теоретичними і практичними питаннями географії та картографії ґрунтів, структури ґрунтового покриву, розробляє проблеми охорони ґрунтів, екології. Керував широкомасштабними ґрунтовими експедиціями, що працювали у різних районах Сибіру, Забайкалля, Північно-Східної Азії. Член вченої ради із захисту докторських дисертацій при геолого-географічному фак. ОДУ.

Автор понад 60 наукових праць.

СТРУКТУРА почвенного покрова и почвенное районирование Кеть-Енисейского междуречья / Соавт. И.Н.Гоголев // Почвоведение. - 1977. - № 9. - С.26-36.

ОСОБЕННОСТИ структуры почвенного покрова и почв северной части Енисейского кряжа / Соавт.: В.М.Корсунов, В.В.Симонычев // География и картография лесных почв. - Новосибирск, 1982. - 33 с.

КОЛИЧЕСТВЕННЫЕ методы в почвоведении: [Учеб. пособие]. - Одесса: ОГУ, 1983. - 108 с.

ПОЧВЫ подтайги срединного региона Сибири / Соавт. Т.М.Корсунова. - Красноярск: Изд-во Краснояр. ун-та, 1985. - 153 с.

ОСОБЕННОСТИ структуры почвенного покрова Присивашско-Приазовской сухой степи и тенденции ее эволюции при орошении / Соавт. Я.М.Биланчин // Физ. география и геоморфология. - 1987. - Вып.34. - С.5-10.

ПОЧВЕННЫЙ покров таежных ландшафтов Сибири / Соавт.: В.М.Корсунов, Э.Ф.Ведрова. - Новосибирск: Наука, 1988. - 167 с.

МЕТОДИЧЕСКИЕ рекомендации по контролю состояния орошаемых черноземов / Соавт.: И.Н.Гоголев, Р.А.Баер, Я.М.Биланчин; ВНИИГИМ. - М., 1989. - 140 с.

ПРОСТРАНСТВЕННАЯ организация почвенного покрова / Соавт. В.М.Корсунов. - Новосибирск: Наука, 1990. - 255 с.

Кузнецов
Василь Іванович

5 квіт. 1911 - 6 лип. 1979

Геолог. Народився в с.Старому Челішеві (нині Бондарського р-ну, Тамбовської обл.), в селянській родині. Трудову діяльність розпочав підлітком, працюючи у наймах. Пізніше (1927) був робітником і кочегаром на місцевих торфорозробках. На початку 1930 р. переїхав до Самари і протягом кількох місяців працював на місцевих заводах робітником, потім - бригадиром. Водночас вчився на курсах підготовки до вищих учбових закладів; як кращий виробничник заводу був направлений до Томського індустріального ін-ту на геолого-розвідувальний фак. Після його закінчення (1936) дістав призначення на посаду геолога та керівника розвідувальної партії в тресті "Захсібрідрметррозвідка" і за сумісництвом - асистента кафедри розвідувальної справи Томського індустріального ін-ту. 1938 р. вступив до аспірантури на кафедру корисних копалин цього ж ін-ту, водночас працював геологом трестів "Калбаолово" і "Алтайколірметррозвідка". Після закінчення аспірантури працював на кафедрі корисних копалин ін-ту (асистент); за сумісництвом керував геолого-розвідувальними партіями в Західно-Сибірському геологічному управлінні і тресті "Алтайколірметррозвідка". 1942 р. у Томському індустріальному ін-ті захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата геолого-мінералогічних наук на тему:

“Структури рудних полів жильних родовищ олова в Бай-Мурзинському районі Калбінського хребта”. 1945 р. за розпорядженням М-ва вищої освіти був переведений до Львівського політехнічного ін-ту на кафедру мінералогії і петрографії. Там він брав безпосередню участь в організації нафтового фак., єдиного в Україні. Був деканом цього фак. та завідував кафедрою. За сумісництвом в різні роки - геолог у трестах “Союзметрозвідка”, “Союзспецрідметрозвідка”, старший науковий співробітник-геолог в ІГН АН УРСР, ІГН АН СРСР, ІМГРЕ АН СРСР, консультант у трестах “Львіввуглегеологія”, “Київгеологія”, Волинський вугільний трест. 1954 р. в ІГН АН СРСР захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора геолого-мінералогічних наук на тему: “Структура і деякі питання генезису рідкіснометальних пегматитів Калбінського хребта”. Звання професора здобув 1956 р. 1964 р. обійняв посаду професора кафедри теоретичної фізики інженерно-фізичного фак. Одеського політехнічного ін-ту, був також деканом цього фак. 1977 р. вийшов на пенсію. Під час роботи у вищих навчальних закладах читав курси: “Геофізичні методи пошуку корисних копалин”, “Загальна геологія”, “Геоморфологія, кристалографія”, “Геохімія”, “Корисні копалини”, “Структурна геологія”, “Пошук та розвідка родовищ корисних копалин”. Вів курсове та дипломне проектування.

В.І.Кузнецов - фахівець у галузі геохімії рідкісних елементів. Займався впровадженням штучних кристалів, досліджував термодинамічні умови їхнього росту. Вивчав геологічну будову, тектоніку та речовинний склад прикарпатських сірчанних родовищ, досліджував процеси епітаксії напівпровідникових матеріалів із рідкої фази. Відкрив перше в СРСР родовище танталіту. Був керівником експедиції ІМГРЕ АН СРСР у Східному Казахстані. Досліджував

германієносність кам'яного вугілля Львівсько-Волинського вугільного басейну з розрахунком запасів германія.

Автор 110 наукових праць. Має урядові нагороди, диплом і значок “Першовідкривач родовища”.

○

МОРФОЛОГИЯ коллоидальных образований железа и кремнезема зоны окисления одного сульфидного месторождения // Минералог. сб. ЛГО, - 1948. - № 2. - С.121-140.

ЗАВИСИМОСТЬ минерального состава руд от вмещающих пород в одном ртутном месторождении // Минералог. сб. ЛГО. - 1949. - № 3. - С.62-74.

К МЕТОДИКЕ наблюдения жидких включений в прозрачных минералах с помощью иммерсионных жидкостей // Минералог. сб. ЛГО. - 1949. - № 3. - С.201-203.

К ВОПРОСУ об изоморфизме тантала, ниобия, олова и титана // Минералог. сб. ЛГО. - 1947. - № 1. - С.10-15.

МЕСТО пегматитов в процессе формирования одного из тел гранитов // Минералог. сб. ЛГО. - 1951. - № 5. - С.99-112.

УНИВЕРСАЛЬНАЯ стереографическая линейка // Минералог. сб. ЛГО. - 1951. - № 5. - С.307-311.

РАЗВИТИЕ трещин и отношение к ним пегматитовых жил на одном из месторождений гранитных пегматитов: Введение // Тр. ИГН АН СССР. - 1955. - Вып.162: Сер.рудных месторождений (№ 17). - С.36-54.

К МОРФОЛОГИИ глауконита из отложений металла внешней зоны Предкарпатского прогиба / Соавт. С.И.Шевырев // Минералог. сб. ЛГО. - 1956. - № 10. - С.359-362.

МАТЕРИАЛЫ по химическому анализу минералов изоморфного ряда колумбий-танталит // Геохимия. - 1956. - № 8. - С.65-77.

ОСНОВНЫЕ черты геологического строения месторождений тантала и ниобия, связанных с гранитными пегматитами // Науч. зап. ЛПИ. Сер. геологоразвед. - 1956. - Вып. 46, № 1. - С.126-134.

ПРОЯВЛЕНИЕ серы в Прикарпатье / Соавт. Ю.И.Ветров // Науч. зап. ЛПИ. Сер. геологоразвед. - 1957. - Вып. 62. - С. 381-397.

К НАХОДКАМ туфогенных пород в отложениях миоцена СЗ части внешней зоны Предкарпатского прогиба // Науч. зап. ЛПИ. Сер. геологоразвед. - 1959. - Вып. 53, № 2. - С. 165-169.

ЗАГИПСОВАНИЕ серных руд прикарпатских месторождений // Разведка и охрана недр. - 1962. - № 3. - С.6-9.

ОБ ИССЛЕДОВАНИИ неизотермичности граней растущих и растворяющихся кристаллов сегнетовой соли / Соавт. Г.Г.Харин // ДАН СССР. - 1968. - Т.180, № 6. - С.1354-1355.

ОСОБЕННОСТИ пленок некоторых полупроводниковых материалов, полученных ориентированным наращиванием из раствора / Соавт. В.А.Мокрицкий // Материалы юбил. науч.-техн. конф. "Физика и химия", посвящ. 50-летию ин-га. - Одесса, 1968. - С.27-31. - (ОПИ).

ИССЛЕДОВАНИЕ условий эпитаксии арсенида галлия / Соавт.: В.А.Мокрицкий, В.А.Букаев, Г.С.Песоцкий // Кристаллизация и фазовые превращения. - Минск, 1971. - С.71-79. - (АН БССР. Ин-т физики твердого тела и полупроводников).

А.с. 259823 (СССР). Способ контроля процесса роста кристалла / Соавт. Г.Г.Харин // Открытия, изобретения, пром. образцы, товар. знаки. - 1967. - № 3. - С.7.

КУЗНЕЦОВ Василь Іванович // Учені вузів Української РСР. -
К., 1968. - С.239-240.

*Ларченков
Євген Павлович*

13 листоп. 1946

Геолог. Народився в Москві в родині військовослужбовця. Після закінчення середньої школи (1964, м.Рибниця, Молдова) вступив на геологічний фак. МДУ, який закінчив 1969 р. (фах - геологія і розвідка нафтових і газових родовищ). Після дворічної служби в армії почав працювати в науково-дослідному секторі ОДУ. Брав участь у дослідному і виробничому вивченні донних відкладів Чорного і Азовського морів при розвідці нафтогазових родовищ на шельфі. У 1974-1977 рр. навчався в очній аспірантурі геологічного фак. МДУ, після її закінчення повернувся до ОДУ. У 1979-1983 рр. працював на кафедрі палеонтології і регіональної геології, у 1983-1986 рр. - завідував кафедрою, потім перейшов на кафедру загальної і морської геології, яку 1990 р. очолив. Читав фундаментальні курси загальної геології, структурної геології і геокартування, геології СРСР, регіональної геології і геотектоніки, а також спецкурси "Основи наукових досліджень", "Вступ до сединоментології", "Геологія горючих копалин", "Нафтогазоносні басейни України" та ін. У 1992-1993 рр. був у наукових відрядженнях у США і Австралії, у 1996-1997 рр. - у Великобританії і Чехії.

Наукова діяльність - у галузі вивчення нафтогазоносності різних районів колишнього СРСР. У 1967-

1969 рр. у складі Далекосхідної експедиції досліджував нафтогазоносність мезозойських відкладень Верхньобуреїнської западини (Хабаровський край). В роки навчання в аспірантурі вивчав тектонічну еволюцію палеозойської пасивної окраїни Верхоянського палеоокеану та історію нафтогазоутворення в палеозойських і мезозойських комплексах сходу Вілюйської сінеклізи, проводив оцінку перспектив нафтогазоносності маловивченної південно-східної частини Передверхоянського прогину (Західна Якутія). За результатами цих досліджень 1978 р. захистив у МГУ кандидатську дисертацію “Історико-генетичні передумови нафтогазоносності південно-східної частини Лено-Вілюйського басейну”. Результатом вивчення тектонічної еволюції, історії нафтогазоутворення і нафтогазоносності великої групи внутрішньоконтинентальних і окраїнноконтинентальних (Євразія, Північна і Південна Америка, Африка, Австралія) нафтогазоносних басейнів стала докторська дисертація “Режими формування рифтогенних осадочних басейнів та критерії їхньої нафтогазоносності”, яку вчений захистив 1991 р. (МДУ). В ній розроблено оригінальне поняття нафтогазогеологічного режиму осадочного басейну. Протягом багатьох років Є.П.Ларченков брав участь у дослідженнях з геології і нафтогазоносності північно-західного Причорномор’я, вивчаючи формаційний склад, тектонічну еволюцію, історію нафтогазоутворення і нафтогазонакопичення в палеозойських комплексах Передобруджинського прогину і мезокайнозойських відкладень північно-західного шельфу Чорного моря. У низці публікацій Є.П.Ларченков розглядав філософські проблеми геології, зокрема, конкретне застосування генетичного і системного підходів та їхні взаємозв’язки в нафтовій геології. Учасник геологічних досліджень за кількома міжнародними проектами (“Європроба”, “Літосфера” та ін.). Член міжнародної

Американської асоціації нафтових геологів, а також Міжнародної асоціації геологів Ціркумдобруджі.

Автор понад 60 наукових праць.

СОВРЕМЕННЫЙ научный поиск в геологии: (Учеб. пособие) / Соавт. С.А.Мороз. - Одесса: ОГУ, 1983. - 132 с.

ОСНОВНЫЕ черты тектоники Черноморского региона, определяющие его нефтегазоносность / Соавт. И.П.Зелинский // Глобальные тектонические закономерности нефтегазонакопления. - М., 1985. - С.158-163.

СТРАТИГРАФИЯ, палеогеографические особенности формирования и катагенез меловых нефтегазоносных комплексов Причерноморья / Соавт.: С.А.Мороз, И.Н.Сулимов, Г.П.Калиниченко // Ископаемые организмы и стратиграфия осадочного чехла Украины. - К., 1985. - С.93-96.

ОСНОВЫ познавательного процесса в современной геологии: Учеб. пособие / Соавт. С.А.Мороз. - К.: Вища шк., 1989. - 352 с.

ЭВОЛЮЦИОННО-ГЕОДИНАМИЧЕСКИЕ предпосылки нефтегазоносности палеозоя Преддобруджского прогиба // Геол. журн. - 1991. - № 5. - С.125-133.

К ПРОГНОЗУ нефтегазоносности черноморского шельфа Украины / Соавт.: И.Н.Сулимов, С.М.Есипович, В.И.Сам-сонов // Геол. журн. - 1993. - № 6. - С.42-46: ил.

ОДЕССА: город-агломерация - портово-промышленный комплекс / Авт. коллектив: А.Г.Топчиев (руководитель), А.И.Полоса, Ю.А.Амброз и др. - Одесса: АО БАХВА, 1994. - 360 с.: ил.

*Леонов
Михайло Петрович*

22 листоп. 1910 - 19 листоп. 1987

Метеоролог. Народився в м.Сердобську (нині Пензенської обл.) в сім'ї службовця. Після закінчення середньої школи працював кочегаром на заводах у Саратові. 1932 р. вступив на метеорологічний фак. Московського гідрометеорологічного ін-ту, закінчив його 1937 р. за фахом "синоптична метеорологія". Працювати за фахом почав ще студентом: був молодшим співробітником Центрального бюро прогнозів, аерологом експедиції з вивчення стратосфери Осоавіахіму СРСР. Короткий час працював старшим синоптиком Центрального ін-ту прогнозів, водночас - асистентом кафедри метеорології МГМІ (1939-1943). В період з 1943 по 1946 р. інженер-капітан М.П.Леонов брав активну участь у метеорологічному забезпеченні воєнних операцій, послідовно обіймаючи посади старшого інженера-синоптика, керівника бюро погоди Київського військового округу, Київського бюро погоди. 1946 р. звільнився в запас і повернувся до викладацької роботи: працював асистентом, пізніше - доцентом в ОГМІ. У 1957-1959 рр. - доцент Чернівецького ун-ту. У 1959-1966 рр. працював старшим науковим співробітником, потім завідувачем лабораторії активних дій Українського регіонального НДІ. Наступні десять років працював в ОГМІ, завідував кафедрою теоретичної метеорології і

метеорологічного прогнозу, був професором цієї кафедри. 1976 р. остаточно залишив ін-т і до останніх днів свого життя працював старшим науковим співробітником, завідувачем лабораторії і старшим науковим співробітником-консультантом Центральної аерологічної обсерваторії.

Коло наукових інтересів М.П.Леонова було надзвичайно широким - від методичних питань організації зондування атмосфери, сітьових гідрометеорологічних спостережень і вивчення вологозапасів, просторової структури та інших характеристик різних типів циклонів до важливих досліджень у галузі активних дій на різні типи хмар і хмарних систем. Аналізу синоптичних процесів у Малій Азії була присвячена його кандидатська дисертація (1949), результатом багаторічних досліджень степової частини України стала дисертація на здобуття вченого ступеня доктора географічних наук на тему: "Зимові опади українського степу і можливості їх інтенсифікації" (1969). В останні роки життя М.П.Леонов виконав велику роботу з дослідження впливу протиградового захисту на режим опадів. На основі експериментальних матеріалів, зібраних у Молдавії, вчений разом з кількома фахівцями ЦАО і Молдавської воєнізованої служби активних дій підготував до друку монографію з цієї проблеми. Наукова і педагогічна діяльність М.П.Леонова відзначена кількома урядовими нагородами.

Автор 70 наукових праць.

ТЕРМОБАРИЧЕСКИЕ поля и вертикальные токи в южных циклонах // Тр. УкрНИГМИ. - 1959. - Вып.10. - С.58-69.

О ВОДНОМ балансе некоторых дающих осадки облаков // Изв. АН СССР. Физика атмосферы и океана. - 1965. - Т.1, № 5. - С.550-553.

ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЕ результаты исследований обложных осадков по данным густой осадкомерной сети // Тр. УкрНИГМИ. - 1965. - Вып.47. - С.88-98.

К ВОПРОСУ об источниках влаги искусственных осадков из слоистодождевых облаков // Тр. УкрНИГМИ. - 1966. - Вып.53. - С.117-124.

МЕТОДИКА и оценка интенсификации осадков холодного полугодия в украинской степи // Изв. АН СССР. Физика атмосферы и океана. - 1966. - Т.2., № 4. - С.402-413.

ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЕ результаты радиолокационных исследований полос интенсивности осадков // Тр. УкрНИГМИ. - 1966. - Вып.61 - С.86-93.

АКТИВНЫЕ воздействия на облака в холодное полугодие / Соавт. Г.И.Перелет. - Л.: Гидрометеиздат, 1967. - 152 с.

ПОВТОРЯЕМОСТЬ осадков на экспериментальном метеорологическом полигоне по их количеству и видам / Соавт.: И.А.Курейко, В.М.Шошин // Тр. УкрНИГМИ. - 1967. - Вып.67. - С.24-38.

ПРЕДВАРИТЕЛЬНЫЕ данные о влагозапасах и осадках в циклонах / Соавт. И.В.Константинова // Метеорология, климатология и гидрология. - 1969. - Вып.5. - С.12-17.

К РАСЧЕТУ восходящих движений в дождящих облаках // Метеорология, климатология и гидрология. - 1969. - Вып.6. - С.47-50.

○

Михаил Петрович ЛЕОНОВ: [Некролог] // Метеорология и гидрология. - 1988. - № 4. - С.143-144.

*Лісецький
Федір Миколайович*

3 серп. 1958

Фізикогеограф. Народився в с.м.т. Варварівка, Миколаївської обл. (тепер правобережна частина м.Миколаєва), в робітничій родині. 1975 р. закінчив середню школу в Миколаєві, 1980 р. - географічний фак. ОДУ. Закінчив аспірантуру при кафедрі фізичної географії ОДУ. На здобуття вченого ступеня кандидата географічних наук 1984 р. захистив дисертацію “Оптимізація використання земельних ресурсів для ерозійно небезпечних територій Причорномор’я УРСР”. З 1985 р. - доцент кафедри фізичної географії і природокористування ОДУ. На здобуття вченого ступеня доктора географічних наук 1994 р. захистив дисертацію “Просторово-часова організація і ґрунтозахисне упорядження агроландшафтів”. Читає курси: “Загальна і регіональна фізична географія материків і океанів”, “Раціональне використання земельних ресурсів”, “Ерозіознавство”. З 1995 р. - професор кафедри географії Белгородського ун-ту (Росія).

Наукова діяльність спрямована на дослідження зміни ґрунтової родючості під впливом ерозійних процесів, на розробку голоценової еволюції ґрунту і встановлення факторів ґрунтоутворення, розробку математичних моделей формування ресурсів родючості ґрунту. Вивчає агрогенну еволюцію ґрунту і ландшафтів в районах стародавнього освоєння (особливо де-

тально - в Ольвії), просторову організацію агроландшафту. Працює над її картографічним відображенням, над розробкою систем оперативного і довгострокового керування ресурсами ґрунтової родючості в агроландшафтах. Розробляє і експериментально перевіряє ґрунтово-меліоративні прийоми, обґрунтовує оцінку ефективності контурно-меліоративних систем ґрунтозахисного землеробства в зливонебезпечних районах.

Автор 95 наукових праць.

ОЦЕНКА изменений условий гумусообразования в голоцене для степных экосистем Причерноморья // Экология. - 1987. - № 3. - С.15-22.

ОЦЕНКА скорости воспроизводства почвенного ресурса // Докл. ВАСХНИЛ. - 1987. - № 6. - С.16-18.

ОЦЕНКА агрегированности почв степной зоны УССР / Соавт. С.Ю.Булыгин // Бюл. Почв. ин-та. - 1989. - Вып.51. - С.74-75.

ПРОЕКТИРОВАНИЕ контурно-мелиоративной системы почвозащитного земледелия / Соавт. Г.И.Швебс // Земледелие. - 1989. - № 2. - С.55-59.

ПЕРИОДИЗАЦИЯ антропогенно обусловленной эволюции степных экосистем // Экология. - 1992. - № 2. - С.17-25.

МОДЕЛЬ трендовой составляющей голоценового почвообразования // Докл. АН Украины. - 1994. - № 11. - С.149-152.

ОСНОВЫ ландшафтно-экологического земледелия / Соавт.: А.Н.Каштанов, Г.И.Швебс. - М.: Колос, 1994. - 125 с.: ил.

*Лоєва
Інеса Дмитрівна*

6 серп. 1940

Агрометеоролог. Народилась у Вітебську в родині службовця. У 1959-1964 рр. - студентка ОГМІ. Після закінчення ін-ту за фахом інженер-агрометеоролог, працювала в Українському гідрометеорологічному ін-ті (Київ) на посаді молодшого наукового співробітника. Водночас вчилася в аспірантурі Головної геофізичної обсерваторії ім. О.І.Воєйкова. 1973 р. захистила дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата географічних наук. 1977 р. переїхала до Одеси, працювала в ОГМІ старшим науковим співробітником. 1981 р. їй було обрано доцентом кафедри загальної метеорології, 1986 р. - завідувачем кафедри агрометеорології. Після завершення роботи над докторською дисертацією була переведена на посаду старшого наукового співробітника, 1990 р. очолила кафедру екології, де працює дотепер. Дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора географічних наук ("Статистичні методи аналізу прогнозу і оптимального планування рівня забрудненості атмосфери великого міста") захистила 1992 р. Того ж року затверджена керівником Державного управління охорони навколишнього середовища України. Читає курси лекцій з економічних аспектів природокористування, моніторингу моделювання, розсіяння домішок в атмосфері, оцінки якості природного середовища.

Наукова діяльність зосереджена у двох напрямках. Це вивчення кліматичних особливостей України, яким була присвячена кандидатська дисертація, і, починаючи з 1977 р., дослідження у галузі екологічних проблем, зокрема, аналізу і прогнозування забруднення повітряного басейну. Розробляє моделі оптимального планування рівня забрудненості атмосфери промислових міст. Про результати цієї роботи йшлося в доповідях на VII з'їзді Географічного т-ва України (Одеса, 1990): “Кліматичні умови розповсюдження шкідливих домішок у північно-західному Причорномор'ї” і “Характерні особливості забруднення атмосфери м. Одеси”. З 1993 р. І.Д.Лосєва - дійсний член Української екологічної академії наук.

Автор 70 наукових праць.

О ТЕРМИЧЕСКИХ особенностях территории Украинских Карпат / Соавт. В.Н.Бабиченко // Тр. УкрНИГМИ. - 1967. - Вып.65. - С.131-139.

ГРОЗЫ / Соавт. В.Н.Бабиченко // Справочник по климату СССР. - Л., 1969. - Вып. 10: Украинская ССР, ч.5: Облачность и атмосферные явления. - С.502-532.

ЗНАЧИТЕЛЬНЫЕ и обильные осадки, грозы, град / Соавт.: И.Н.Пономаренко, В.Н.Бабиченко // Опасные явления погоды на Украине / Под ред. К.Т.Логвинова. - Л., 1972. - С.59-94. - (Тр. УкрНИГМИ; Вып.110).

ПРОСТРАНСТВЕННО-ВРЕМЕННЫЕ закономерности распределения осадков в Карпатах // Докл. VI Междунар. конвенции по метеорологии Карпат. 17-23 сент. 1973. - К., 1975. - С.520-528.

СТАТИСТИЧЕСКИЕ параметры распределения суточных сумм осадков на Украине // Тр. УкрНИГМИ. - 1976. - Вып.147. - С.46-52.

ЗАКОНЫ распределения числа дней с туманом в районе Одессы // Моделирование, климатология и гидрология. - 1979. - Вып.15. - С.63-68.

ПРИМЕНЕНИЕ методов классификации для критического контроля информации в системе АНКОС-АГ / Соавт. Л.П.Евсеева // Метеорология, климатология и гидрология. - 1983. - Вып.19. - С.65-71.

СТАТИСТИЧЕСКИЙ анализ временных рядов / Соавт. Л.П.Евсеева // Тр. ГГО им. А.И.Воейкова. - 1983. - Вып.475: Общая и прикладная климатология. - С.101-108.

ПРИМЕНЕНИЕ кластерного анализа при решении задачи оценки достоверности измеренных концентраций двуокиси серы в атмосфере // Метеорология, климатология и гидрология. - 1985. - Вып.21. - С.43-49.

АТМОСФЕРНЫЕ явления // Климат Одессы / Под ред. Л.К.Смекаловой, Ц.А.Швер. - Л., 1986. - С.78-92.

ОСОБЕННОСТИ загрязнения атмосферы г.Одессы / Соавт.: Е.Г.Владимирова, Н.И.Переведенцева, С.А.Левитина // Метеорология, климатология и гидрология. - 1986. - Вып.22. - С.39-46.

*Мальований
Євген Тарасович*

8 лют. 1905 - 26 лип. 1952

Геолог, гідрогеолог. Народився в Одесі в сім'ї лікаря. Вчився в гімназії в Одесі, в професійній соціально-економічній школі та у професійній медичній школі у Бершаді, на підготовчих курсах до вузу в Одесі. У 1923-1925 рр. працював у Бершаді бібліотекарем у клубі, завідувачем районного науково-художнього музею. Переїхавши до Одеси, працював у різних бібліотеках міста, 1926 р. вступив на біологічне відділення ІНО. Після закінчення навчання працював старшим колектором Одеської геолого-розвідувальної партії та помічником гідрогеолога Молдавської меліоративної контори (м.Тирасполь). У 1933-1941 рр. - гідрогеолог, пізніше - завідувач відділу водопостачання в Українському НДІ гідротехніки і меліорації. За сумісництвом працював в АН УРСР та Українському геологічному управлінні. В ті роки був делегатом конференції молодих вчених України (1935), учасником XVII Міжнародного геологічного конгресу (1937). На здобуття вченого ступеня кандидата геолого-мінералогічних наук захистив 1941 р. дисертацію "Підземні води східної частини Дніпропетровської області". Воював, брав участь в обороні Одеси, був поранений. Почавши війну рядовим, закінчив її у званні майора. Нагороджений орденом "Червоної Зірки" і кількома медалями. Після демобілізації (1945) працю-

вав в ОДУ завідувачем кафедри гідрогеології, з 1947 по 1951 р. - проректором з наукової роботи. 1946 р. затверджений у званні доцента кафедри гідрогеології. Читав курси: "Гідрогеологія", "Підземні води СРСР", "Вступ до геології". Незадовго до трагічної загибелі при виконанні службових обов'язків підготував посібник із загальної гідрогеології для студентів ун-тів, де використав матеріали власних багаторічних досліджень.

Наукову діяльність розпочав ще в студентські роки. Влітку 1930 р. брав участь у гідрогеологічних дослідженнях у Придністров'ї. У післявоєнні роки Є.Т.Мальований продовжував вивчати регіональну геологію та гідрогеологію України і Молдавії. Подав перше зведення про підземні води південного заходу України і Молдавії. Досліджував проблеми формування підземних вод в конкретних історико-геологічних умовах. В цій роботі був тісно пов'язаний з Ін-том геологічних наук УРСР, Молдавською нафторозвідувальною експедицією М-ва геології та Одеським відділенням Укргіпрокомунстрою. Був організатором і одним з керівників (разом з Ю.А.Гапоновим) Каховської геологічної експедиції (1951). Складені ним в останні роки життя гідрохімічні карти лівобережжя Нижнього Дніпра істотно допомогли при проектуванні гідробудівництва на Дніпрі. Працюючи проректором, багато зробив для організації дослідницької роботи в ун-ті. Брав участь у розв'язанні багатьох важливих народногосподарських проблем на півдні нашої країни.

Автор 32 наукових праць.

○

КРАТКИЙ гидрогеологический очерк Одесской области. - [1936].

ГИДРОГЕОЛОГИЧЕСКИЕ исследования в районе г.Херсона.
- [1940].

ГЕОЛОГИЧЕСКОЕ строение и подземные воды восточной
части Днепропетровской области. - Одесса: УкрНИИ гидротехники и
мелиорации, 1941. - 141 с.

К ВОПРОСУ о Николаевской флоксуре. - [1948].

ОЧЕРК истории гидрогеологических исследований Молдав-
ской ССР и Измаильской области УССР // Тр. ОГУ. - 1948. - Т.2,
вып.2. (54). - С.5-18.

Евгений Тарасович МАЛЕВАННЫЙ: Некролог // Сб. геол.-
геогр. фак. ОГУ. - 1954. - Т.2. - С.311-312: портр. - Подписали: Бракин
С.С., Гапонов Е.А., Гончар Г.Я. и др.

С.Т.МАЛЬОВАННЫЙ: [Некролог] // Черномор. комуна. - 1952.
- 29 лип.